

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

Samospráva a veřejný život v obci Hudlice

Jan Olšiak

© 2015 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra humanitních věd

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jan Olšiak

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Samospráva a veřejný život v obci Hudlice

Název anglicky

Local Government and Public Life in the Municipality of Hudlice

Cíle práce

Tématem diplomové práce je problematika veřejného života a místní samosprávy v období po roce 1989. Výzkum bude zaměřen na vybranou obec Hudlice ležící ve Středočeském kraji (okres Beroun).

Cílem práce bude v rámci zvoleného tématu:

- 1) Charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele obce a vyhodnotit jejich vliv na vývoj a fungování místní samosprávy a veřejného života.
- 2) Identifikovat aktéry veřejného života a politického procesu v obci (místní politické subjekty, zájmové skupiny, občanská sdružení, podnikatelské subjekty apod.).
- 3) Definovat charakter rozhodovacího procesu místní samosprávy – role spolků a místních politických subjektů na veřejný život, samosprávu a rozvoj obce.

Metodika

Ve výzkumu politického procesu na komunální úrovni rozhodování se uplatňují dva hlavní přístupy. První upřednostňuje pohled shora a na komunální politiku pohlíží jako na nejnižší patro veřejného a politického života. Nezhledňuje však místní specifika. Druhý přístup vychází ze základního tvrzení, že komunálních politik je tolik, kolik existuje obcí. Jeho základní metodou jsou většinou jednotlivé případové studie, na jejichž základě bývají teprve opatrně konstruována zobecňující tvrzení [Balík 2005: 166 167]. Při vypracování práce bude využit výzkumný přístup, jenž se snaží zohledňovat odlišnosti v obcích různých velikostí. Práce bude postavena jako případová studie. Ke sběru dat budou využity zejména dvě základní techniky studium dokumentů a dotazování. Dále budou použity další standardní metodologické postupy využívané v politologii, především komparace.

Doporučený rozsah práce

60-70 stran

Klíčová slova

Hudlice, místní samospráva, rozvoj obce, občanská participace, spolek, místní politický subjekt, volební strana, volby, povolební koalice

Doporučené zdroje informací

- Balík, S. Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada, 2009.
- Balík, S. Metodologie výzkumu komunální politiky. In Fiala, P.; Strmiska, M. Víceúrovňové vládnutí: teorie, přístupy, metody. Brno: CDK, 2005.
- Bernard, J. (ed.). Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj. Praha: Sociologické nakladatelství SLON, 2011.
- Brokl, L. Reprezentace zájmů v politickém systému České republiky. Praha: Sociologické nakladatelství, 1997.
- Čmejrek, J. a kol. Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR. Praha: Kernberg Publishing, 2009.
- Čmejrek, J.; Bubeníček, V.; Čopík, J. Demokracie v lokálním politickém prostoru. Praha: Grada Publishing, 2010.
- Jüptner, P. Komunální koalice a politické modely. Politologická revue č. 2, 2004, s. 80-101.
- Skovajsa, M. a kol. Občanský sektor: organizovaná občanská společnost v České republice. Praha: Portál, 2010.

Předběžný termín obhajoby

2015/06 (červen)

Vedoucí práce

Ing. Jan Čopík, Ph.D.

Elektronicky schváleno dne 12. 11. 2014

doc. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 13. 11. 2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 31. 03. 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Samospráva a veřejný život v obci Hudlice" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31. 3. 2015

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Ing. Janu Čopíkovi Ph.D., za jeho cenné připomínky, návrhy a pomoc při vypracování diplomové práce. Dále bych chtěl také poděkovat všem, kteří mi byli ochotni poskytnout informace, bez kterých by tato práce vznikla jen obtížně.

Samospráva a veřejný život v obci Hudlice

Local government and public life in the municipality of Hudlice

Souhrn

Diplomová práce se zabývá vývojem místní samosprávy a veřejným životem v obci Hudlice v období po roce 1989. První teoretická část vymezuje základní pojmy a charakteristiky týkající se tohoto tématu, jako například obec, komunální politika, obecní rozpočet, nebo komunální volby.

Praktická část má charakter případové studie a je zaměřena na charakteristiku obce Hudlice zejména prostřednictvím základních demografických a socioekonomických ukazatelů. Dále následuje vymezení lokálních politických subjektů, místních spolků a jejich působení na veřejný život a samosprávu obce. Práce se také zabývá zpřehledněním výsledků komunálních voleb od roku 1994 do roku 2014 a v neposlední řadě se práce zaměřuje na popsání významných investičních akcí.

Klíčová slova: Hudlice, místní samospráva, rozvoj obce, občanská participace, spolek, místní politický subjekt, volební strana, volby, povolební koalice

Summary

This thesis deals with the development of local government and public life in the village Hudlice in the period after 1989. The first theoretical part defines the basic concepts and characteristics related to this topic, such as community, local politics, municipal budget or municipal elections.

The practical part is a case study focuses on the characteristics of the village Hudlice especially through the medium of basic demographic and socioeconomic indicators. This is followed by the definition of local political parties, local associations and their influence on public life and government municipalities. The work also deals with clarifying the results of municipal elections from 1994 to 2014 and, finally, the paper focuses on describing the major investment projects.

Keywords: Hudlice, local government, community development, civic participation, association, local political entity, political party, election, coalition

Obsah

1	Úvod.....	11
2	Cíl práce a metodika	12
3	Literární rešerše	14
3.1	Obecní samospráva v ČR a její orgány.....	14
3.1.1	Obec a její funkce	14
3.1.2	Vymezení obce	15
3.1.3	Působnost obce	16
3.2	Orgány obce.....	18
3.2.1	Zastupitelstvo obce	18
3.2.2	Rada obce.....	20
3.2.3	Starosta a místostarosta obce	21
3.2.4	Obecní úřad.....	22
3.2.5	Výbory zastupitelstva, komise rady.....	22
3.3	Lokální politika a volby do zastupitelstev obcí v ČR.....	23
3.3.1	Volby do zastupitelstev obcí v České republice	24
3.4	Lokální politické stranictví a komunální koalice.....	27
3.4.1	Parlamentní politické strany v lokální politice	28
3.4.2	Nezávislí kandidáti a jejich sdružení	28
3.4.3	Zájmové skupiny, místní akční skupiny a spolky v obcích	29
3.4.4	Komunální koalice	31
3.4.5	Konfliktní linie v komunální politice.....	32
3.5	Rozpočet a financování obce	32
3.5.1	Rozpočet obce.....	32
3.5.2	Rozpočtový proces.....	33
3.5.3	Příjmy rozpočtu obce	34
3.5.4	Výdaje rozpočtu obce	35
4	Praktická část – charakteristika obce Hudlice	37
4.1	Základní údaje.....	37
4.1.1	Historie, současnost a významní rodáci Hudlic.....	38
4.2	Demografické a socioekonomické ukazatele.....	40
4.2.1	Demografické ukazatele	40

4.2.2	Socioekonomické ukazatele.....	43
4.2.3	Občanská vybavenost a služby	46
4.2.4	Shrnutí demografických a socioekonomických ukazatelů.....	48
4.3	Samospráva obce Hudlice.....	49
4.3.1	Starosta obce	49
4.3.2	Zastupitelstvo obce	49
4.4	Místní politické subjekty a zájmové skupiny	50
4.4.1	Místní politické subjekty	50
4.4.2	Zájmová sdružení a spolky v obci	51
4.5	Komunální volby	52
4.5.1	Výsledky komunálních voleb v letech 1994 – 2014.....	52
4.5.2	Shrnutí výsledků komunálních voleb v letech 1994 – 2014.....	58
4.6	Hospodaření obce a významné investice	63
5	Závěr	67
6	Seznam použitých zdrojů.....	69
7	Přílohy.....	72

Seznam grafů

Graf 1:	Vývoj počtu obyvatel v letech 1989 - 2014	40
Graf 2:	Věkové složení obyvatel Hudlic v roce 2014.....	42
Graf 3:	Podíl nezaměstnaných osob dle pohlaví v roce 2014.....	43
Graf 4:	Obyvatelé Hudlic dle nejvyššího dosaženého vzdělání v roce 2011.....	44
Graf 5:	Složení ekonomicky aktivního obyvatelstva Hudlic dle odvětví v roce 2011	45
Graf 6:	Volby do zastupitelstva obce Hudlice v roce 1994	52
Graf 7:	Volby do zastupitelstva obce Hudlice v roce 1998	53
Graf 8:	Volby do zastupitelstva obce Hudlice v roce 2002	54
Graf 9:	Volby do zastupitelstva obce Hudlice v roce 2006	55
Graf 10:	Volby do zastupitelstva obce Hudlice v roce 2010	56
Graf 11:	Volby do zastupitelstva obce Hudlice v roce 2014	57
Graf 12:	Vývoj volební účasti v Hudlicích od roku 1994 do roku 2014	58
Graf 13:	Vývoj hospodaření obce od roku 2000 do roku 2013	63
Graf 14:	Vývoj dotačních příjmů v obci Hudlice od roku 2000 do roku 2013.....	65

Seznam obrázků

Obrázek 1: SO ORP Beroun	37
--------------------------------	----

Seznam tabulek

Tabulka 1: Minimální nutná podpora pro kandidaturu NK a SNK	25
Tabulka 2: Přírůstek obyvatelstva v letech 1989 - 2013.....	41

Seznam příloh

Příloha č. 1: Otázky pro rozhovory se zastupiteli obce Hudlice

Příloha č. 2: Úvodní strana 3. vydání hudlického čtvrtletníku z roku 2014

Příloha č. 3: Záznam z ustavujícího zasedání zastupitelstva obce Hudlice – volba starosty

1 Úvod

Velice důležitou změnu v dějinách znamenala změna státního zřízení a znovuoobnovení územní samosprávy v roce 1990. Komunální politika nás daleko více ovlivňuje, než politika na státní úrovni. Obyvatelé obcí si mohou v komunálních volbách přímo zvolit zástupce, kteří se budou denně potýkat s problémy konkrétních spoluobčanů a přímo či nepřímo ovlivňovat podmínky pro život v obci. Oproti vrcholové politice můžeme v té komunální nalézt různá specifika s ní spojená, jako třeba absence politického zařazení.

Pravidelně pořádané svobodné volby poskytují občanům možnost volby mezi jednotlivými kandidátními listinami a kandidáty. Hlavním úkolem voleb je zjistit aktuální rozložení politických sil v daném volebním obvodu a také objevit aktuální požadavky a priority společnosti. Volby patří k základním pilířům zastupitelské demokracie. Moc je svěřena tomu, kdo získal důvěru většiny, tudíž je žádoucí dosáhnout shody mezi mocí a očekáváním obyvatel. K politickým představitelům na komunální úrovni mají občané blíže než k politikům působícím v rámci státní politiky. Vysoká volební účast v komunálních volbách dokazuje, že občanům není jejich budoucnost lhostejná.

Atraktivitu obce výrazně ovlivňují vztahy místních zájmových sdružení a spolků s místní samosprávou. Obce, kde tato spolupráce funguje, jsou zajímavé nejen pro stávající obyvatele, ale i pro případné nové zájemce o bydlení. Lidé při výběru lokality, ve které stráví zbytek svého života, pozorně porovnávají různé faktory a lokální vztahy patří mezi jeden z nejdůležitějších faktorů.

2 Cíl práce a metodika

Tématem diplomové práce je problematika veřejného života a místní samosprávy v období po roce 1989. Výzkum se zaměřuje na vybranou obec Hudlice ležící ve Středočeském kraji (okres Beroun). Jedním z hlavních důvodů proč byla obec Hudlice vybrána, je ten, že se již delší dobu ocitá uprostřed sporu dvou táborů, který se vede o typ odkanalizování obce. Také úspěšnost Hudlic v získávání dotací roste a je zajímavé sledovat proměnu této obce. Cílem práce je v rámci zvoleného tématu charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele obce a vyhodnotit jejich vliv na vývoj a fungování místní samosprávy a veřejného života. Identifikovat aktéry veřejného života a politického procesu v obci (místní politické subjekty, zájmové skupiny, občanská sdružení, podnikatele apod.). Definovat charakter rozhodovacího procesu místní samosprávy – role spolků a místních politických subjektů na veřejný život, samosprávu a rozvoj obce. Cílem práce je také potvrzení či vyvrácení předpokladu, že v obcích jsou polemiky (konflikty) tvořeny spíše rozdílnými vizemi rozvoje samotných obcí a osobními problémy, než ideologickou rozdílností obyvatel obce.

Ve výzkumu politického procesu na komunální úrovni rozhodování se uplatňují dva hlavní přístupy. První upřednostňuje pohled shora a na komunální politiku pohlíží jako na nejnižší patro veřejného a politického života. Nezohledňuje však místní specifika. Druhý přístup vychází ze základního tvrzení, že komunálních politik je tolik, kolik existuje obcí. Jeho základní metodou jsou většinou jednotlivé případové studie, na jejichž základě bývají teprve opatrně konstruována zobecňující tvrzení.¹

Při vypracování práce je využit výzkumný přístup, jenž se snaží zohledňovat odlišnosti v obcích různých velikostí. Práce je postavena jako případová studie. Ke sběru dat jsou využity zejména dvě základní techniky: studium dokumentů a dotazování. Teoretická část práce vzniká na základě studia odborné literatury, vybraných webových stránek a zákonů. Praktická část pak vychází z teoretické části a jsou zde využita data z Českého statistického úřadu, ze studia rozhodnutí zastupitelstva obce, obecního rozpočtu a místního čtvrtletníku. Významnou roli ve vypracování praktické části pak hrají polo

¹ BALÍK, S., Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky, s. 166-167

standardizované rozhovory, kdy vybraní zástupci místní samosprávy odpovídají na položené otázky, které se týkaly chodu místní samosprávy, komunálních voleb, minulých i budoucích investic a také třeba místních politických aktérů.

3 Literární rešerše

3.1 Obecní samospráva v ČR a její orgány

V roce 1990 došlo k velké změně územní veřejné správy. Došlo k přechodu z jednokolejného systému na dvojkolejný, což znamená, že veškerá veřejná správa již nebude vykonávána jako státní správa, ale bude delegována na místní samosprávu.

Obecní samospráva je prostorově vymezený funkční celek, který je usnesen k tomu, rozhodovat o svých vlastních záležitostech. „Veškerá veřejná moc, vykonávaná mimo moc zákonodárnou či soudní, je prováděna jako tzv. veřejná správa. Veřejná správa se pak může realizovat ve třech podobách: státní moc, samospráva a jiné veřejnoprávní korporace.“²

3.1.1 Obec a její funkce

Obec je základní stavební jednotkou veřejné správy, jako územně samosprávný celek. Jinými slovy je obec územní společenství občanů mající právo na samosprávu.

Přirozená a přenesená působnost obcí komplikuje vymezení funkce obcí. Pro plnění přirozených funkcí vlastní obce množství nástrojů počínaje od usnesení zastupitelstva či rady, přes uzavírání smluv až po pravomoci v oblasti práva zahrnující vydávání obecně závazných vyhlášek v záležitostech samostatné působnosti a ukládání sankcí. Za přirozené funkce obce Stanislav Balík považuje:³

- „Politické – funkce, které dávají obci možnosti například vyhlášení místního referenda a provedení jeho výsledků, volba a ustavování orgánů obcí, vytváření partnerství s dalšími obcemi, udělování čestného občanství a různých cen, pojmenovávání ulic a dalších veřejných prostranství;
- Ekonomické – obecně lze říci, že se týkají hospodaření obce. Jedná se o: sestavování rozpočtu, schvalování závěrečného účtu a hospodaření podle rozpočtu, hospodaření s majetkem, zřizování peněžních fondů, zakládání a rušení právnických osob a organizačních složek územních samosprávných celků,

² Koudelka, Z., Samospráva, s. 100

³ Balík, S., Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky, s. 31

rozhodování o účasti v nadacích a obchodních společnostech a poskytování a přijímání darů;

- Sociální – funkce, které se vztahují ke vzdělání, zdravotnické péči, sportu a kulturní oblasti. Například se jedná o: zakládání škol (MŠ, ZŠ i SŠ), sportovišť, zdravotnických zařízení, kulturních zařízení a také zřizování hřbitovů;
- Ekologické – zahrnují zajišťování čistoty obce, svoz a likvidace odpadů, odvádění a čištění odpadních vod;
- Bezpečnostní – obec má právo zřizovat obecní policii;
- Infrastrukturní – jedná se o významnou část, která zajišťuje správu, údržbu a provozování zařízení zřízených k uspokojování potřeb občanů. Jedná se například o údržbu komunikací, vodovodů a kanalizace;
- Prognostické – plní funkci přípravnou k plnění dalších funkcí, například jde o schvalování programu rozvoje obce, územního plánu, regulačního plánu, přijímání koncepčních dokumentů v oblasti politického, ekonomického sociálního, právního a organizačního rozvoje v budoucnosti.”

3.1.2 Vymezení obce

Obec se může vymezovat hned několika způsoby. Jedná se například o územní vymezení, personální vymezení a také o symbolické vymezení obce.

Místním vymezením chápeme katastrální ohraničení své působnosti. Toto vymezení se může měnit a to například z důvodu vzniku nové obce. Nová obec může vzniknout odtržením se od té původní, popřípadě od více obcí. Obec se může také dělit na různé místní části. Toto rozdělení je dáno historickým vývojem a jedná se obvykle o osady, samoty, či bývalé samostatné obce. Pro tyto místní části může obec zřizovat také své poradní orgány.

Personálním vymezením chápeme všechny obyvatele obce, jedná se tedy o fyzické osoby se státním občanstvím České republiky, které mají v obci hlášené trvalé bydliště. Na základě zákona č. 128/200 Sb. o obcích, “může být za obyvatele obce považován i občan z jiného státu EU. Všichni tito obyvatelé mají právo volit a být voleni v komunálních

volbách. Mají právo hlasovat v místním referendu a mají také právo se vyjádřit na zasedání zastupitelstva obce.”⁴

Za symbolické vymezení obce považujeme vlajku, razítko, znak a za symbol můžeme považovat také samotný název obce. Za zvláštní symbol pak můžeme považovat také ceny, které obec může udělovat občanům za významná vědecká, umělecká či jiná díla se vztahem k obci.

3.1.3 Působnost obce

“Působnost je oblast činností subjektů veřejné správy v rámci úpravy určitých společenských vztahů, na určitém území, vůči určitému okruhu osob a v určitém čase. V rámci své působnosti realizuje subjekt veřejné správy svou pravomoc, což je soubor nástrojů k plnění svěřených úkolů.”⁵

Samostatná působnost obce

“K výkonu samostatné působnosti obce řadíme takové úkony, které jsou v zájmu obce a občanů obce, pokud nejsou zákonem svěřeny státu, krajům nebo pokud nejde o přenesenou působnost orgánů obce”⁶ Všeobecně platí, že veškeré úkony spadající do samostatné působnosti obce jsou vázány jen právním řádem a ne příkazy ostatních stupňů veřejné správy.

Pár příkladů výkonu samostatné působnosti obce, dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích: ⁷

- volit a odvolávat z řad členů zastupitelstva obce starostu, místostarostu a další členy rady obce,
- navrhopvat změny katastrálních území uvnitř obce a schvalovat tyto dohody,
- vydávat obecně závazné vyhlášky obce,
- schvalovat program rozvoje obce,
- schvalovat rozpočet obce, závěrečný účet obce a účetní závěrku obce sestavenou k rozvahovému dni.

⁴ Zákon č. 128/2000 Sb., § 16

⁵ Koudelka, Z., Samospráva, s. 122

⁶ Balík, S., Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky, s. 64

⁷ Zákon č. 128/2000 Sb., § 35

Dle zvláštních zákonů můžeme do samostatné působnosti obce počítat například také:⁸

- zřizování a správa předškolních zařízení, základních škol, základních uměleckých škol a zařízení jim sloužících,
- ochrana před alkoholismem a dalšími toxikomaniemi,
- místní poplatky,
- vedení obecní kroniky.

Přenesená působnost obce

Stát je vykonavatelem veřejné moci, může ale svým rozhodnutím část delegovat na územní samosprávu. Jinak řečeno stát vykonává státní správu v přenesené působnosti prostřednictvím úředníků, kteří jsou ale zaměstnanci obcí či krajů.

Obce s přenesenou působností rozřazujeme do 3 stupňů. Do I. stupně patří každá obec v ČR, do II. stupně patří obce s pověřeným obecním úřadem a do III. stupně patří obce s rozšířenou působností.

“Obce s pověřeným obecním úřadem provádějí státní správu nejen pro své obyvatele, ale i pro obyvatele okolních obcí. Většina těchto obcí jsou města a některá z nich jsou zároveň i obecními úřady obcí s rozšířenou působností. Pověřený obecní úřad rozhoduje v prvním stupni ve správním řízení o právech a právních povinnostech fyzických a právnických osob.”⁹

Obec s rozšířenou působností, neboli obec III. stupně je jakýmsi prostředníkem přenesené působnosti samosprávy mezi krajskými úřady a obecními úřady.

⁸ Zákon č. 128/2000 Sb., § 35

⁹ Zákon č. 128/2000 Sb., § 64 – 66b

Věcné vymezení poskytuje zákon č. 128/2000 Sb. a mnoho speciálních zákonů. Obce III. stupně převážně vykonávají tuto agendu:

- evidence obyvatel;
- vydávání cestovních a osobních dokladů, řidičských průkazů, technických průkazů;
- vydávání živnostenského oprávnění;
- výplata sociálních dávek;
- péče o staré a zdravotně postižené;
- státní správa na úseku lesů, myslivosti a ochrana životního prostředí

3.2 Orgány obce

“Obec jakožto veřejnoprávní korporace může navenek jednat jen prostřednictvím svých orgánů, respektive funkcionářů – fyzických osob.”¹⁰ Z tohoto důvodu je obec řízena zastupitelstvem obce. Mezi další orgány obce patří starosta, rada obce, obecní úřad a zahrnují se zde také zvláštní orgány obce.

3.2.1 Zastupitelstvo obce

“Zastupitelstvo obce je základním orgánem obecní samosprávy, protože o jeho složení rozhodují přímo občané v obecních volbách. Počet členů zastupitelstva se stanovuje na základě počtu obyvatel.”¹¹ Mandát zastupitele se stává platným v okamžiku složení slibu na prvním zasedání zastupitelstva obce, jehož se účastní.

Jednou z nejzákladnějších charakteristik zastupitelství je, že zastupitel při výkonu mandátu jedná osobně, jen za sebe a v souladu se svým složeným slibem. Při tomto výkonu není závislý na jakýchkoliv nařízeních, pokynech a odpovídá pouze svému svědomí.

¹⁰ Balík, S., Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky, s. 67

¹¹ Čmejrek, J., Bubeníček, V. a Čopík, J., Demokracie v lokálním politickém prostoru, s. 39

Podle § 82 zákona č. 128/2000 Sb. má člen zastupitelstva tři základní práva:¹²

- “Předkládat zastupitelstvu obce, radě obce, výborům a komisím návrhy na projednání;
- vznášet dotazy, připomínky a podněty na radu obce a její jednotlivé členy, na předsedy výborů, na statutární orgány právnických osob, jejichž zakladatelem je obec, a na vedoucí příspěvkových organizací a organizačních složek, které obec založila nebo zřídila; písemnou odpověď musí obdržet do 30 dnů;
- požadovat od zaměstnanců obce zařazených do obecního úřadu, jakož i od zaměstnanců právnických osob, které obec založila nebo zřídila, informace ve věcech, které souvisejí s výkonem jeho funkce; informace musí být poskytnuta nejpozději do 30 dnů.”

Podle § 83 zákona č. 128/2000 Sb. má člen zastupitelstva dvě základní povinnosti:¹³

- “Člen zastupitelstva obce je povinen zúčastňovat se zasedání zastupitelstva obce, popřípadě zasedání jiných orgánů obce, je-li jejich členem, plnit úkoly, které mu tyto orgány uloží, hájit zájmy občanů obce a jednat a vystupovat tak, aby nebyla ohrožena vážnost jeho funkce.
- Člen zastupitelstva obce, u něhož skutečnosti nasvědčují, že by jeho podíl na projednávání a rozhodování určité záležitosti v orgánech obce mohl znamenat výhodu nebo škodu pro něj samotného nebo osobu blízkou, pro fyzickou nebo právnickou osobu, kterou zastupuje na základě zákona nebo plné moci (střet zájmů), je povinen sdělit tuto skutečnost před zahájením jednání orgánu obce, který má danou záležitost projednávat. O tom, zda existuje důvod pro vyloučení z projednávání a rozhodování této záležitosti, rozhoduje tento orgán obce.”

Zastupitelstvu je dána funkce rozhodovací ve věcech samostatné působnosti obce, tato funkce je nepřenositelná. Zastupitelstvo obce je dále oprávněno jednat v majetkoprávní oblasti. Má například právo rozhodnout o poskytování dotací nad

¹² Zákon č. 128/2000 Sb., § 82

¹³ Zákon č. 128/2000 Sb., § 83

50.000 Kč, rozhodovat o vkladech do právnických osob nebo emitovat komunální obligace.

“Schůze zastupitelů obce svolává starosta. Ten tyto schůze většinou i řídí. Starosta má také povinnost svolat zasedání do 21 dnů od doručení žádosti o svolání zastupitelstva, kterou mu zašle nejméně třetina zvolených zastupitelů, nebo hejtman kraje. V případě, že po začátku schůze není zastupitelstvo usnášeníschopné, starosta jej ukončí a do 15 dnů se koná jeho náhradní zasedání. Pokud se zastupitelstvo nesejde v usnášeníschopné podobě po dobu delší než šest měsíců, je Ministerstvem vnitra rozpuštěno.”¹⁴ Informace o konání schůze zastupitelstva musí být uveřejněna vždy alespoň sedm dnů před samotnou schůzí. Veškeré schůze jsou veřejné a jakékoli neveřejné jednání nemůže být bráno jako řádné a usnášeníschopné. “O průběhu zasedání zastupitelstva obce se pořizuje zápis, který podepisuje starosta nebo místostarosta a určení ověřovatelé. V zápise se vždy uvede počet přítomných členů zastupitelstva, schválený pořad jednání, průběh a výsledek hlasování a přijatá usnesení.”¹⁵

3.2.2 Rada obce

V oblasti samostatné působnosti obce je výkonným orgánem rada obce, která je za výkon své práce zodpovědná zastupitelstvu obce. V záležitostech přenesené působnosti rada rozhoduje pouze v případě, že tak stanovuje zákon. V obcích, kde se rada obce nevolí, její funkci nahrazuje starosta.

Členy rady obce se automaticky stávají starosta s místostarostou, další členové rady obce jsou voleni z řad zvolených zastupitelů. Počet členů je vždy lichý a nesmí přesáhnout třetinu počtu zvolených zastupitelů. V obcích s menším počtem zastupitelů než je 15, se rada neutváří.

Je-li starosta, nebo místostarosta odvolán, nebo složí-li mandát zastupitele, zároveň také přestává být členem rady. “Poklesne-li v průběhu funkčního období počet členů rady obce pod pět a na nejbližším zasedání zastupitelstva obce nebude doplněn alespoň na pět, vykonává od tohoto okamžiku její pravomoc zastupitelstvo obce, které může rozhodování o záležitostech obce svěřit zcela nebo zčásti starostovi.”¹⁶ Jestliže je odvolána celá rada,

¹⁴ Balík, S., Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky, s. 67

¹⁵ Čmejrek, J., Bubeníček, V. a Čopík, J., Demokracie v lokálním politickém prostoru, s. 43

¹⁶ Čmejrek, J., Bubeníček, V. a Čopík, J., Demokracie v lokálním politickém prostoru, s. 44

tak ve své funkci setrvává do doby, než je zvolena nová rada. Působení rady obce zaniká také v případě, že počet zastupitelů klesne pod 11 a uvolněná místa nejsou substituována náhradníky, v takovém případě je celá funkce rady delegována na zastupitele obce, které může dále starostovi přenechat některé úkoly.

Schůze rady jsou neveřejné a jsou svolávány dle potřeb. Rada může na svá jednání přizvat ostatní členy zastupitelstva, či jiné hosty. Usnášeníschopnou se rada obce stává v případě přítomnosti nadpoloviční účasti. Rada obce také pořizuje zápis ze svých jednání, který je podepisován starostou a jiným členem rady. Tento zápis musí být vyhotoven do sedmi dnů od konání schůze a musí být uvolněn na obecním úřadě k nahlédnutí ostatním zastupitelům obce, kteří nejsou členy rady. Rada obce vytváří návrhy pro schůze zastupitelstva obce a zajišťuje plnění odsouhlasených usnesení.

Pár příkladů, které zákon č. 128/2000 Sb. vyhrazuje radě obce:¹⁷

- “zabezpečovat hospodaření obce podle schváleného rozpočtu, provádět rozpočtová opatření v rozsahu stanoveném zastupitelstvem obce;
- vydávat nařízení obce;
- stanovit rozdělení pravomocí v obecním úřadu, zřizovat a zrušovat odbory a oddělení obecního úřadu;
- ukládat pokuty ve věcech samostatné působnosti obce
- rozhodovat o uzavírání nájemních smluv a smluv o výpůjčce
- stanovit pravidla pro přijímání a vyřizování petic a stížností;
- plnit úkoly stanovené zvláštním zákonem.”

3.2.3 Starosta a místostarosta obce

Starosta i místostarosta jsou voleni členy zastupitelstva obce, kterým se i zároveň zodpovídají za své úkony a jak již bylo zmíněno, automaticky se stávají členy rady obce. Starosta reprezentuje obec navenek. Starosta má právo jmenovat tajemníka obecního úřadu, což je vlastně i jedinou pravomocí starosty, kterou může vykonat bez předešlého schválení radou či zastupiteli obce. “Vzhledem k tomu, že starosta není statutárním orgánem, musí úkony vyžadující schválení zastupitelstvem nebo radou činit až po jejich

¹⁷ Zákon č. 128/2000 Sb., § 99

schválení. V opačném případě jsou neplatné, a starosta se dokonce vystavuje nebezpečí trestněprávní i občanskoprávní odpovědnosti.”¹⁸

Na základě zákona č. 128/2000 Sb. má starosta například tyto pravomoci, pokud zastupitelstvo nestanoví jinak:¹⁹

- “odpovídá za včasné objednání přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok;
- odpovídá za informování veřejnosti o činnosti obce;
- zabezpečuje výkon přenesené působnosti v obcích, kde není tajemník OÚ;
- rozhoduje o záležitostech samostatné působnosti obce svěřených mu radou obce;
- plní další úkoly stanovené tímto zákonem a zvláštním zákonem.”

3.2.4 Obecní úřad

“Obecní úřad tvoří starosta, místostarosta, tajemník obecního úřadu, je-li tato funkce zřízena, a zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu. V čele obecního úřadu je starosta. Rada obce může zřídit pro jednotlivé úseky činnosti obecního úřadu odbory a oddělení, v nichž jsou začleněni zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu.”²⁰

Při výkonu samostatné působnosti má obecní úřad několik povinností. Obecní úřad ve věci přenesené působnosti vykonává státní správu, v oblasti samostatné působnosti plní úkoly uložené zastupitelstvem a radou obce. Dále také pomáhá ve své činnosti komisím a výborům, které jsou v obci zřízeny.

3.2.5 Výbory zastupitelstva, komise rady

Obec skrze zastupitelstvo může založit své kontrolní a iniciativní orgány ve formě výborů. Stejně jako zastupitelstvo i rada má možnost zřízení svých kontrolních a iniciativních orgánů a to ve formě komisí. Z toho vyplývá, že zastupitelstvo nemůže zřizovat komise a rada obce nemůže zakládat výbory. V případě, že obec nemá radu, komise zakládá starosta a ne zastupitelstvo obce.

“Zastupitelstvo má pokaždé povinnost založit dva výbory, a to kontrolní a finanční. V obcích, kde je hlášeno dle posledního sčítání lidu alespoň 10 % občanů hlásících se k

¹⁸ Balík, S., Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky, s. 74

¹⁹ Zákon č. 128/2000 Sb., § 103

²⁰ Čmejrek, J., Bubeníček, V. a Čopík, J., Demokracie v lokálním politickém prostoru, s. 47

jiné než české národnosti, je zastupitelstvo povinno zřídit také výbor pro národnostní menšiny.”²¹ Schůze výboru jsou svolávány dle potřeby, domluvená usnesení podepisuje předseda výboru, kterým musí být člen zastupitelstva obce. Usnesení je platné jen v případě, že s ním souhlasí nadpoloviční většina všech členů výboru. Počet členů výboru musí být lichý.

Hlavním úkolem, který plní finanční výbor obce je kontrola hospodaření s majetkem a finančními prostředky obce. Další úkoly, které plní tento výbor vycházejí z cílů, kterými jej pověřilo zastupitelstvo obce.

Jak již vysvětluje název, tak hlavním posláním kontrolního výboru je kontrolování domluvených cílů obce. Jedná se o kontrolu usnesení zastupitelstva a rady obce, dodržování právních předpisů ve věci samostatné působnosti obce a stejně jako finanční výbor, plní také další požadavky, kterými jej pověří zastupitelstvo obce.

Iniciativní a poradní orgány, které zřizuje rada obce, se nazývají komise. V případě, že komisi byl přidělen výkon přenesené působnosti, tak se komise stává i výkonným orgánem. Komise se zodpovídá svému zřizovateli a to tedy radě obce, z výkonu přenesené působnosti se zodpovídá starostovi. “Předsedou komise může být jen osoba, která, nestanoví-li zvláštní zákon jinak, prokázala zvláštní odbornou způsobilost v oblasti komisi svěřené přenesené působnosti.”²²

3.3 Lokální politika a volby do zastupitelstev obcí v ČR

Mezi základní pilíře demokracie bezesporu patří pravidelně konané svobodných voleb. Volby pomáhají především rozpoznat aktuální rozložení politických preferencí ve specifikovaném politickém prostoru. “Od volebních výsledků se nadále odvíjí následující kroky jako rozdělení mandátů, zformování většiny a exekutivy, utvoření opozice, která pak většinu a exekutivu kontroluje. Výsledky voleb pak také poskytují přehled o současných požadavcích a prioritách společnosti.”²³

²¹ Balík, S., Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky, s. 78

²² Čmejrek, J., Bubeníček, V. a Čopík, J., Demokracie v lokálním politickém prostoru, s. 49

²³ Čmejrek, J., Bubeníček, V. a Čopík, J., Demokracie v lokálním politickém prostoru, s. 51

3.3.1 Volby do zastupitelstev obcí v České republice

Volby do zastupitelstva obce upravuje zákon č. 491/2001 Sb. o volbách do zastupitelstev obcí. „Funkční období zvolených zastupitelstev obcí jsou čtyři roky, volby se organizují na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva tajným hlasování na základě zásad poměrného zastoupení.“²⁴

Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích v § 16 „definuje občana obce jako takového, ale i jeho práva. Jedním z práv občanů obce je aktivní a pasivní volební právo, což znamená, že občan může volit a být volen.“²⁵

Do obecních zastupitelstev mohou kandidovat nejen politické strany a jejich přidružené koalice, ale tuto možnost mají také nezávislí kandidáti a jejich sdružení. „Kandidují-li registrované politické strany, hnutí či jejich koalice, nejsou od těchto subjektů vyžadovány žádné jiné požadavky. Oproti tomu nezávislým kandidátům a jejich sdružením je předepsáno předložení dostatečného počtu podpisů oprávněných občanů obce. Minimální počet podpisů dle počtu obyvatel obce ukazuje tabulka níže.“²⁶

²⁴ Čmejrek, J., Bubeníček, V. a Čopík, J., Demokracie v lokálním politickém prostoru, s. 59

²⁵ Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích, § 16

²⁶ Balík, S., Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky, s. 91

Tabulka 1: Minimální nutná podpora pro kandidaturu NK a SNK

1990 - 1994	Od roku 1994			
Počet obyvatel v obvodě	Minimální počet z obyvatel obce u NK i SNK	Počet obyvatel v obvodě	Minimální počet z obyvatel obce u NK	Minimální počet z obyvatel obce u SNK
do 1000	20	do 500	5%	7%
1001 – 3000	30	501- 3000	4%, nejméně 25	7%
3001 – 20000	1000	3001 – 10000	3%, nejméně 120	7%
20001 – 50000	200	10001 – 50000	2%, nejméně 600	7%
Nad 50000	400	50001 – 150000	1%, nejméně 1000	7%
		nad 150000	0,5%, nejméně 1500	7%

Zdroj: Vlastní zpracování, data dostupná v Balík, S., Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky, s. 91

Volební obvod

„Obec je většinou tvořena jediným volebním obvodem. Je to ohraničené území, ve kterém je možno získat ve volbách dopředu vymezený počet mandátů. Počty mandátů jsou buď pevně stanovené, nebo jsou určena pravidla, na základě kterých jsou mandáty rozdělovány.“²⁷ „V pravomoci zastupitelstva je vytvoření více volebních obvodů, a to tak, aby se v obcích do 10 000 obyvatel v každém volebním obvodu volilo nejméně pět zastupitelů, v obcích do 50 000 obyvatel nejméně sedm zastupitelů a v obcích nad 50 000 obyvatel nejméně devět členů zastupitelstva obce. V Praze a v územně členěných statutárních městech může být městská část nebo městský obvod součástí pouze jednoho volebního obvodu“²⁸

²⁷ Cabada, L. a kol. Úvod do studia politické vědy. 2., rozš. a dopl., s. 286

²⁸ Zákon č. 491/2001 Sb. o volbách do zastupitelstva obce, § 27

Forma kandidatury

V ČR je v komunálních volbách používán typ volných kandidátních listin. V takovém případě volič má více možností, jak volit. Je zde možnost volit pro celou kandidátní listinu, samostatné kandidáty, nebo dokonce rozdělit svůj hlas mezi více kandidátů z odlišných kandidátních listin. „Otevřené a neblokované kandidátní listiny napomáhají vnitrostranické konkurenci, redukují vliv lídrů kandidátek na finální výběr kandidátů a tím poskytují možnost vzniku přímého a bližšího vztahu mezi občany a kandidáty. Významným důsledkem je také zvyšování transparentnosti a demokratické participace.“²⁹

Volební strana uvádí na kandidátní listině tolik kandidátů, kolik je v obci voleno zastupitelů. Od uplynutí 60. dne před otevřením volebních místností je již zakázáno upravovat kandidátní listiny.

Uzavírací klauzule

„Pro volby založených na principu poměrného zastoupení platí v celé České republice tzv. uzavírací klauzule ve výši 5 %, která stanovuje minimální počet odevzdaných hlasů pro jednotlivé volební strany. Pro komunální volby je tato klauzule ještě upravována. V případě, že 5 % uzavírací klauzuli nesplňují alespoň dvě volební strany, je tato klauzule snižována vždy o 1 % až do dodržení uvedené podmínky. Účelem klauzule je zabránit přílišnému štěpení politických sil v zastupitelstvu a z toho případně plynoucí politické nestabilitě. Účinkem uzavírací klauzule je zároveň snižování reprezentativnosti, protože hlasy stranám, které nedosáhly určité hranice, propadnou. Uzavírací klauzule, nebo také volební klauzule je přirozeným rysem volebních systémů.“³⁰

Volební formule

Pro komunální volby v České republice je používána d'Hondtova volební formule. „Tato formule je počítána tak, že celkový počet hlasů, které obdržela volební strana, dělí postupně čísla 1, 2, 3 ... n, kdy „n“ představuje počet kandidátů na kandidátní listině, nejvíce však počet volených zastupitelů. Výsledky jsou seřazeny dle velikosti a za každý podíl zahrnutý v řadě dle počtu mandátů dostává volební strana jeden mandát. V případě

²⁹ Čmejrek, J., Bubeníček, V. a Čopík, J., *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, s. 60

³⁰ Čmejrek, J., Bubeníček, V. a Čopík, J., *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, s. 63

rovnosti podílu rozhoduje celkový počet hlasů, který získala kandidátní listina, a je-li i tento počet stejný, rozhodne los.³¹

Po rozdělení mandátů určitým kandidátním listinám je dále potřeba rozdělit mandáty konkrétním kandidátům. „Český statistický úřad vydělí celkový počet hlasů odevzdaných pro volební stranu počtem kandidátů této volební strany. V případě, že má některý z kandidátů nejméně o 10 % více hlasů, než je stanovený průměr vyjádřený celým číslem bez zaokrouhlení, postupuje v kandidátní listině na první místo. Je-li takových kandidátů více, určí se jejich pořadí podle počtu hlasů, které byly pro ně odevzdány. V případě rovnosti hlasů mezi postupujícími kandidáty je rozhodující původní pořadí kandidátů na kandidátní listině. V případě, že nedojde ke změně pořadí, Český statistický úřad rozdělí mandáty dle uvedeného pořadí na kandidátní listině.“³²

Struktura hlasu

Každý volič má možnost vícenásobného hlasu, to znamená, že může volit tolik kandidátů, kolik členů zastupitelstva má být zvoleno. Další z voličových možností je ta, že se nemusí omezovat pouze na jedinou kandidátní listinu, ale může hlasovat napříč volebním spektrem. „Kandidát, pro kterého volič hlasuje, je označen křížkem v rámečku před jménem, a v to v kterémkoliv ze sloupců, v nichž jsou uvedeni kandidáti jednotlivých volebních stran. Volič má stále také možnost na hlasovacím lístku označit jednu volební stranu křížkem ve čtverečku v záhlaví sloupce s kandidáty volební strany. V tomto případě, pokud neoznačuje žádné další kandidáty, dává volební straně tolik hlasů, kolik kandidátů je v daném sloupci uvedeno. Z tohoto důvodu je pro volební strany vhodné vstupovat do volebního boje se zcela zaplněnými kandidátními listinami.“³³

3.4 Lokální politické stranictví a komunální koalice

Po velké demokratické reformě, která probíhala začátkem 20. století, se zásadním způsobem změnily podmínky fungování politických stran, které se musely přizpůsobit novému rozložení. „Politické strany s rozvětvenou, lokálně a regionálně zakotvenou organizační strukturou, masovou členskou základnou a s podpůrnými společenskými

³¹ Balík, S., Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky, s. 102

³² Čmejrek, J., Bubeníček, V. a Čopík, J., Demokracie v lokálním politickém prostoru, s. 64

³³ Čmejrek, J., Bubeníček, V. a Čopík, J., Demokracie v lokálním politickém prostoru, s. 62

hnutími se mnohem lehčeji přizpůsobovaly a prosazovaly v nově nastolených standardech.³⁴

„Účast obyvatel na volbách je považováno za jedno z nejdůležitějších kritérií fungování demokratického systému a za klíčový problém zastupitelské demokracie. Dlouhodobě se systémy zastupitelské demokracie setkávají s klesající volební účastí a malým zájmem občanů o převzetí odpovědnosti v rámci politického procesu.“³⁵

3.4.1 Parlamentní politické strany v lokální politice

„Parlamentní strany se na úrovni lokální politiky neobejdou bez pomoci nezávislých kandidátů. Tento fakt je zapříčiněn hned dvěma důvody. První důvod je ten, že parlamentní strany nemají dostatečnou členskou základnu. Druhým, neméně závažným je ten, že se strany snaží vzbudit určité sympatie u voličů zapisováním nezávislých kandidátů na své kandidátní listiny. Vzhledem ke struktuře hlasu v obecních volbách je pro strany výhodnější vytváření více kandidátních listin.“³⁶ Vzrůstající velikostí obce se zapisování nezávislých kandidátů na kandidátních listinách parlamentních stran přestává vyplácet.

Na lokální úrovni funguje i opačný systém, kdy se nezávislí kandidáti uchylují pod křídla parlamentních stran. Stává se tak hlavně z důvodu vyhnutí se nutnosti získávání potřebného počtu podpisů pro zaregistrování nezávislého sdružení.

3.4.2 Nezávislí kandidáti a jejich sdružení

„Jedná se o charakteristický rys české komunální politiky. Tento fakt je především dán sídelní strukturou v celé ČR, kdy z celkového počtu obcí 6 249 spadá do kategorie obcí do tisíce obyvatel 4 902 obcí.“³⁷

„Prováděné analýzy poukazují na fakt, že nezávislí kandidáti a jejich sdružení prezentují hlavní způsob utváření lokálních politických subjektů. Následně jsou tyto sdružení doplňována ve větších obcích o stranické spektrum. Vliv a úloha nezávislých

³⁴ Čmejrek, J., Bubeníček, V. a Čopík, J., Demokracie v lokálním politickém prostoru, s. 65

³⁵ Putnam, R. D. Bowling alone: the collapse and revival of American community, 47

³⁶ Čmejrek, J., Bubeníček, V. a Čopík, J., Demokracie v lokálním politickém prostoru, s. 70

³⁷ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Malý lexikon obcí ČR, Praha: Český statistický úřad, [2003?]- . Souborné informace. Informace o regionech, městech a obcích.

sdužení klesá s přibývajícím velikostí obcí a měst, avšak můžeme je najít i ve městech nad 3 000 obyvatel.³⁸

Ve většině případů se nedá předpokládat organizační stabilita a souvislost politického působení, avšak můžeme naleznout i výjimky v tomto tvrzení. Jedná se především o sdužení, která nejsou primárně zakládána jako politická uskupení.

3.4.3 Zájmové skupiny, místní akční skupiny a spolky v obcích

Zájmové skupiny

„Od politických stran musíme rozlišovat pojem zájmové skupiny. Tyto zájmové skupiny vznikají soustředěním různých lidí se společným zájmem, může se jednat například o odbory, dobrovolné spolky, profesní organizace, nebo také o různá lobbistická uskupení.“³⁹

„Zájmové skupiny dělíme do určitých skupin, dle jejich zaměření. Jedná se tak o zájmové skupiny obhajující zájmy zaměstnavatelů, zaměstnanců, svobodných profesí, dále organizace prezentující zájmy pracovníků v různých dělnických profesích či v zemědělství.“⁴⁰

Místní akční skupiny

„V České republice se nacházejí i další významné struktury spolupráce veřejného sektoru a soukromého sektoru, jsou to tzv. místní akční skupiny, MAS⁴¹ poskytují základní podporu Programu rozvoje venkova na základě principů LEADER a jsou to právě místní akční skupiny, které vznikly jako hlavní nástroj pro implementaci programů PRV.“⁴²

Přínos MAS pro oblast, ve které působí je vyhodnocován na základě dlouhodobého sledování a to za pomoci např. ukazatelů ekonomické prosperity, ekonomiky, kvality životního prostředí a dalších.

³⁸ Čmejrek, J., Bubeníček, V. a Čopík, J., Demokracie v lokálním politickém prostoru, s. 75

³⁹ Žaloudek, K., Hulicius, E., Encyklopedie politiky. 3., přeprac. a aktualiz. vyd., s. 515

⁴⁰ Říchová, B., Úvod do současné politologie, Vyd. 2., s. 118

⁴¹ Místní akční skupiny

⁴² Binek, J., Obce a regiony pro podnikatele; Podnikatelé pro obce a regiony. Vyd. 1., s. 53

Mezi 4 základní oblasti efektivního fungování MAS patří:⁴³

- „MAS kvalifikovaně identifikuje problémy s možností území, ve kterém působí a na základě jejich vyhodnocení stanovuje strategii rozvoje daného území;
- MAS má vybudován odpovídající systém rozdělování peněz pro programy typu LEADER;
- MAS vyjma přerozdělování finančních prostředků z programů typu LEADER uskutečňuje i vlastní projekty, které plní priority schválené strategie, rozvoje oblasti MAS, zaměstnává odborné a zkušené zaměstnance, podstatně se podílí na veřejném životě regionu;
- Veškeré činnosti MAS se odehrávají za součinnosti všech místních aktérů na základě principu partnerství. MAS informuje o své náplni práce.“

Spolky

S účinnosti od 1. ledna 2014 dochází ke zrušení zákona č. 82/1990 Sb. o sdružování občanů a k přesunu právní úpravy občanských sdružení (resp. spolků) do nového občanského zákoníku (89/2012 Sb.). Tato změna znamená, že od 1. ledna 2014 se již nezakládají nová občanská sdružení, ale spolky. Původní občanská sdružení jsou povinna nahlásit nové stanovy a název organizace v souladu se stanovenými podmínkami, které zákon stanoví pro spolky.

„Spolek je skupina osob se specifickou formou právnické osoby, která je předepsána pro samosprávné a dobrovolné sdružení osob vedených společným zájmem a které je založeno více jak dvěma osobami. Spolky jsou zakládány za účelem společného prospěchu členům spolku (sportovní kluby apod.), nebo za účelem veřejného prospěchu společnosti (vzdělávací a informační aktivity apod.), případně za účelem smíšených cílů.“⁴⁴

Spolkům je dovoleno podnikat vlastním jménem, avšak nesmí se jednat o ústřední předmět činnosti a eventuální zisk je nutno využít pro dosažení cílů stanovených spolkem. V názvu spolku musí být užito slov „spolek“ nebo „zapsaný spolek“ a členy spolku mohou být jak fyzické, tak právnické osoby. Členství ve spolku vzniká účastí na ustavující schůzi,

⁴³ Pelcl, P., Metodika dobré praxe místních akčních skupin v České republice, s. 15

⁴⁴ Svejkský, J. a kol., Právnické osoby v novém občanském zákoníku, s. 190

přijetím za člena, nebo jinou metodou stanovenou pravidly, při respektování dobrovolnictví členství.

3.4.4 Komunální koalice

V prostředí volebních systémů poměrného zastoupení, kdy je k „vládnutí“ zapotřebí nadpoloviční většiny mandátů, utvářejí političtí aktéři koalice minimálně dvou stran. Koalice je název používaný pro spojení států, organizací, politických stran, nebo osob k prosazení určitých cílů. Koaliční partneři podnikají některé společné kroky, ale každý zpravidla sleduje své vlastní zájmy. Koalice může být dočasná, otevřená a skrytá.

„Sestavování koalic v lokálních politických prostředích se často řídí jinými pravidly než na vyšších politických úrovních. Proces utváření koalic na lokálním stupni politiky lze často definovat spíše jako součást sady politických her, jejichž výsledek je třeba interpretovat v širším kontextu místních sociálních a politických podmínek. Analýza koaličních jednání proto nutně musí zahrnovat vlivy společenského prostředí, místní politické kultury a tradic.“⁴⁵

Stanislav Balík uvádí, že uplatnění klasické teorie koalic na lokální místní politickou úroveň je ve většině případů nemyslitelné, avšak různá politická spojení v menších obcích se vyskytují a rozděluje je do čtyř kategorií:⁴⁶

- „Minimální vítězné koalice, které jsou typické především pro větší města;
- velké koalice, které představují spojení alespoň dvou subjektů, jež stojí proti opozici tvořené minimálně dvěma relevantními stranami (přičemž by bylo možné sestavit koalici menší co do počtu zastupitelských křesel);
- široká (či duhová) koalice představující spojení všech stran kromě jediné, která nejčastěji nebývá zahrnuta do koalice z ideologických či jiných důvodů;
- všeobecní koalice, jež zahrnují všechny relevantní politické subjekty.“

⁴⁵ Cabada, L. a kol. Koalice a koaliční vztahy České republiky v evropském kontextu. 1. Vyd, s. 89

⁴⁶ Balík, S., Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky, s. 196

3.4.5 Konfliktní linie v komunální politice

„Konfliktní linie, štěpení či rozpory znamenají konflikt opačných zájmů různých skupin ve společnosti, podél kterých se mohou eventuálně formovat politické subjekty, jež dané partikulární zájmy artikulují na politické scéně, a jejichž vzájemné vztahy pak přispívají k tvorbě podoby a mechanismu stranického systému. Konfliktních linií ve společnosti může existovat více a mohou se i vzájemně křížit. Je patrné, že ve většině případů se jedná o jednorázové konfliktní situace vznikající v souvislosti s konkrétními projekty a lze tedy tvrdit, že jakmile dojde ke konečnému rozhodnutí a konflikt skončí, podmínky pro střet názorů zaniknou.“⁴⁷

„V české společnosti, jejíž sociální, národnostní či etnickou strukturu lze považovat za poměrně homogenní, dominuje socioekonomická konfliktní linie, tedy rozpor levice vs. pravice. Komunální politická úroveň však nenabízí příliš prostoru pro ideologizaci místní politiky. Chápání obce jako nejnižší územní samosprávné jednotky, nebo naopak jako společenství či pospolitost se pak odráží v místních politických debatách o racionalitě realizovaných investic obce nebo obecně ekonomické efektivitě samosprávy.“⁴⁸

Za hlavní faktor štěpení politického spektra jsou vnímány převážně rozdílné vize rozvoje obce, které jsou nejlépe prokazatelné v developersky aktivních obcích, kde se budují tzv. satelitní městečka.

3.5 Rozpočet a financování obce

3.5.1 Rozpočet obce

„Rozpočty obcí jsou jinak nazývány také jako decentralizované peněžní fondy. V těchto fondech se potom koncentrují jak příjmy obce, které získá rozdělením v rozpočtové soustavě, tak příjmy produkované samotnou obcí. Na všech úrovních je územní rozpočet využíván stejně, to znamená využití nedobrovolného, neekvivalentního a nenávratného principu financování. Rozpočet a celý rozpočtový proces lze chápat jako prostředek

⁴⁷ Klíma, Michal. Volby a politické strany v moderních demokraciích. Vyd. 1. Praha: Radix, 1998. s. 65- 67

⁴⁸ Čmejrek, J., Bubeníček, V. a Čopík, J., Demokracie v lokálním politickém prostoru, s. 125

zaopatření a financování politiky. Je to prostředek, který slučuje plánované příjmy a výdaje obce.“⁴⁹

„Rozpočet obce se dělí na běžnou a kapitálovou část. Běžná část rozpočtu by měla být pokaždé vytvořena s vyrovnaným nebo přebytkovým hospodařením. Deficitní hospodaření běžné části rozpočtu je z dlouhodobého hlediska nežádoucí a je zapotřebí v takovém případě analyzovat důvody jeho vzniku. U kapitálové části rozpočtu je z hlediska střednědobého výhledu možné předpokládat deficitní hospodaření, ale v dlouhodobém výhledu by měla tato kapitálová část být vyrovnaná.“⁵⁰

3.5.2 Rozpočtový proces

Autorka Peková ve své publikaci definuje rozpočtový proces jako „činnost volených i výkonných orgánů propojenou s vytvořením návrhu rozpočtu obce, jeho odsouhlasením a uskutečněním v průběhu rozpočtového období. S rozpočtovým procesem a odsouhlasením návrhu rozpočtu souvisí i následná kontrola plnění, kterou dělíme na průběžnou a konečnou. Na základě kontrol probíhá vytvoření a odsouhlasení závěrečné bilance hospodaření.“⁵¹

Oproti rozpočtu, který je utvářen pouze na jeden kalendářní rok, rozpočtový proces je tvořen na delší období a to 1,5 až 2 roky.

Jednotlivé fáze, kterými prochází rozpočtový proces, jsou:⁵²

- a) „analýza minulosti a stanovení priorit pro rozpočtové období;
- b) sestavení návrhu rozpočtu;
- c) projednávání a schválení;
- d) kontrola plnění rozpočtu
- e) přehled o skutečném plnění rozpočtu – závěrečný účet;
- f) kontrola
- g) aktualizace programu rozvoje a rozpočtového výhledu.“

⁴⁹ Provazníková, R. a Sedláčková, O., *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. 2., aktualiz. a rozš. vyd.*, s. 57

⁵⁰ Peková, J., *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR. Vyd. 1. , s. 220*

⁵¹ Peková, J., *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR. Vyd. 1. , s. 212*

⁵² Provazníková, R. a Sedláčková, O., *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. 2., aktualiz. a rozš. vyd.*, s. 70

3.5.3 Příjmy rozpočtu obce

„Skutečnou ekonomickou nezávislost samosprávy na státu by vyžadovala garantovaná možnost příjmů, jejichž metodu výběru a skladbu si obce samy určují. Důsledkem toho by patrně došlo k dezintegraci státu. Na základě tohoto faktu, se běžně provádí kombinace příjmů od státu a vlastních příjmů.“⁵³

Rok 2000 byl rokem podstatných změn v oblasti financování obcí, bylo přistoupeno k určování výše obecních příjmů na základě počtu obyvatel obce. Na základě tohoto rozhodnutí definujeme čtyři skupiny obecních příjmů a to jsou daňové, nedaňové, návratné a dotace.

Daňové příjmy definujeme jako běžné, nenávratné a opakující se příjmy, které produkují většinu příjmů rozpočtu obcí. Daňové příjmy se dále dělí na sdílené daně a svěřené daně. Sdílené daně představují podíl obcí na státních daních a jejich výnos se rozděluje mezi jednotlivé úrovně veřejných rozpočtů. Tyto sdílené daně pak obcím přeposílají správci daně, tedy finanční úřady. Svěřené daně jsou takové daně, ze kterých výlučně plyne příjem jen jednomu příjemci a tím je obecní rozpočet. Svěřená daň je celorepublikově stanovena a jedná se o Daň z příjmů právnických osob za obce, kdy poplatníkem je sama obec a Daň z nemovitosti, kdy příjemcem je ta obec, ve kterém katastrálním území se nemovitost nachází.

„Nedaňové příjmy tvoří nezanedbatelnou část příjmů, byť jde převážně o příjmy nárazové, které neplynou z nějaké povinnosti uložené zákonem, ale z určité aktivity obce či jiných subjektů ve prospěch obce. Jako příklady můžeme uvést výnosy z vlastněného majetku (nájmy); příjmy, které má obec dalšího vlastního hospodaření; příjmy z hospodaření subjektů, které obec založila či zřídila; výnosy z úroků; sankční platby a sdružené prostředky“⁵⁴

Pojem dotace chápeme jako nenávratně poskytnuté finanční prostředky pocházející převážně ze státního či územního rozpočtu, nebo ze strukturovaných fondů Evropské unie. „Kromě dotací na financování přenesené působnosti, jsou v ČR obcím a krajům vypláceny převážně účelové dotace a to jak běžné (na financování provozních potřeb), tak kapitálové

⁵³ Balík, S., Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky, s. 33

⁵⁴ Vzdělaný zastupitel. Svaz obcí a měst [online]. 2015 [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: <http://vzdelanyzastupitel.cz/>

(investiční) sloužící k zajištění určitého standardu poskytovaných veřejných statků.⁵⁵ Jako jednu z dalších možností jak dělit získávání dotací je na dotace nárokové a nenárokové. Nárokové dotace získávají obce a kraje automaticky a pravidelně aniž by o ně musely zažádat. Oproti tomu nenárokové dotace jsou takové, o které musí obce a kraje žádat, musejí dodržet určitá kritéria a nárok na tyto dotace nevzniká automaticky.

Posledním typem rozpočtových příjmů jsou tzv. návratné zdroje. Tento typ příjmů je využíván v případě, že má obec nedostatek vlastních finančních prostředků. „Návratné zdroje dále ještě dělíme na úročené a neúročené. Bezúročnou půjčku lze očekávat pouze v rámci systému veřejných rozpočtů. Při jednání s bankami o úvěru má obec standardní postavení klienta. Návratné finanční zdroje by měly sloužit převážně ke krytí investičních nákladů spojených s pořízením nového majetku obce, popřípadě s rekonstrukcí dosavadního.“⁵⁶

3.5.4 Výdaje rozpočtu obce

„Oproti příjmům obecního rozpočtu je výdajová strana u obcí mnohem více odlišná a odráží rozmanité preference obyvatel. Představy občanů i zastupitelů o potřebných výdajích prakticky vždy mnohonásobně překračují objem dostupných příjmů. Výdaje z rozpočtu obce dělíme na běžné a kapitálové. Běžné výdaje pak můžeme dělit na neinvestiční nákupy, neinvestiční transfery (dotace) a neinvestiční půjčky.“⁵⁷

Mezi běžné výdaje patří výdaje na chod obecního úřadu, na provoz škol, údržbu ulic, náměstí, veřejných prostranství, provoz veřejného osvětlení, podpora místní kultury a sportu atd. „Existují hůře předvídatelné výdaje, jako jsou odklizení sněhu, či výdaje na topení. Dále pak také existují výdaje, které zastupitelé obce nemohou ovlivnit, neboť jejich výši určuje obecně závazný právní předpis, například se jedná o nařízení vlády o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě. S rozdělením obcí podle rozsahu výkonu přenesené působnosti rostou celkové náklady s velikostí obce.“⁵⁸

⁵⁵ Provazníková, R. a Sedláčková, O., *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2., aktualiz. a rozš. vyd., s. 147

⁵⁶ Vzdělaný zastupitel. Svaz obcí a měst [online]. 2015 [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: <http://vzdelanyzastupitel.cz/>

⁵⁷ Černohorský, J. a Teplý, P., *Základy financí*, s. 289

⁵⁸ Vzdělaný zastupitel. Svaz obcí a měst [online]. 2015 [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: <http://vzdelanyzastupitel.cz/>

Kapitálové výdaje zahrnují výdaje na investiční výstavbu, nákup nemovitostí, a to jak staveb, tak pozemků. „Patří sem také výdaje na generální rekonstrukce budov a zařízení, které zvyšují hodnotu majetku, i výdaje na nákup akcií, finanční vklady do obchodních společností a investiční dotace fyzickým a právnickým osobám. Ve velkém počtu případů kapitálových výdajů se jedná o veřejnou zakázku, a v tom případě zastupitelé musejí pamatovat na postupování dle zákona o veřejných zakázkách.“⁵⁹

⁵⁹ Zákon č. 137/2006 Sb. o veřejných zakázkách, § 18

4 Praktická část – charakteristika obce Hudlice

4.1 Základní údaje

Obec Hudlice se nachází necelých 10 kilometrů severozápadně od okresního města Beroun, ve Středočeském kraji, na okraji křivoklátských lesů a je známa především díky svému rodákovi Josefu Jungmannovi. Obec je tvořena osadou Lísek a samotami Díbří, Doužebnice a Varta. S katastrální výměrou 20,73 km² a počtem obyvatel 1239 se obec řadí mezi největší a nejvýznamnější obce v okrese Beroun. Nejvyšším bodem Hudlic je Krušná Hora, která leží 609 m. n. m. a je známá především díky své těžební historii.⁶⁰

Funkci obce s rozšířenou působností pro Hudlice vykonává město Beroun. Správní obvod tvoří města Beroun, Králův Dvůr, Zdice a 45 dalších obcí. Rozsah správního obvodu se plně kryje se správním obvodem obce s pověřeným obecním úřadem Beroun.⁶¹

Obrázek 1: SO ORP Beroun

Zdroj: http://www.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/2102_so_orp_beroun

⁶⁰ OBEC HUDLICE. Obecní stránky Hudlice [online]. 2008 [cit. 2015-03-11]. Dostupné z: <http://www.obec-hudlice.cz/historie-obce/>

⁶¹ Regionální informační systém [online]. 2012 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=531227>

4.1.1 Historie, současnost a významní rodáci Hudlic

„První dochované písemné zprávy o vzniku obce se datují do 14. století, konkrétně do roku 1341. Když Karel IV. vybudoval Karlštejn, patřily Hudlice ke karlštejnskému panství a v letech 1425 až 1437 byl v Hudlicích rytířský dvorec. V dobách husitských válek a války třicetileté byl rozvoj obce přerušen, obrat nastává až kolem roku 1656, kdy s rozvojem železářství dochází i k rozvoji obce. V Hudlicích a blízkém okolí je bohaté geologické podloží. Jsou zde uložena ložiska železných rud, v okolí obce se těžila rumělka a v potocích se rýžovalo zlato. Toto nerostné bohatství a hluboké křivoklátské lesy měly v dávných dobách také velký vliv na složení obyvatelstva a způsob jeho obživy.“⁶²

„Roku 1773 se v jedné doškové chalupě narodil buditel a později i nejvýznamnější osobnost nejen Hudlic, Josef Jungmann. Tento významný jazykovědec, literární historik, překladatel, básník a publicista byl jedním z vůdčích osobností české jazykové národní kultury. Pětisvazkové dílo Česko-německý slovník přijal celý český národ s nadšením. Díky tomuto dílu se český jazyk po dlouhá léta vysmíváný a opovrhovaný opět probouzí. Nachází v tomto slovníku oporu a dokazuje, že český jazyk je živý, bohatý a rovnocenný všem světovým jazykům. Josef Jungmann se jako jeden z mála českých vlastenců již za svého života dožívá velké slávy. Básníci na něj psali ódy, akademie jej jmenovaly svým členem a posílaly vyznamenání. Císařem Leopoldem byl povýšen do rytířského stavu a roku 1838 byl zvolen děkanem filozofické fakulty.“⁶³

Jednou z dominant Hudlic je po buližnickové skále, která je viditelná i z dalekého okolí, kostel sv. Tomáše, který byl vystavěn v letech 1874 – 1876. Tento kostel nahradil skromnější dřevěný kostelík. Původní zděná školní budova, která pocházela z let 1822 – 1824 byla roku 1905 doplněna o druhou zděnou školní budovu, obě tyto školní budovy plní svojí funkci dodnes. V roce 1924 byla do provozu uvedena místní sokolovna, kterou vystavili místní členové jednoty Sokol. V třicátých letech 20. století byl do obce zaveden vodovod a postavena budova kempelčiky, ve které je dne umístěn obecní úřad. Po skončení druhé světové války bylo v Hudlicích založeno jednotné zemědělské družstvo

⁶² Obec Hudlice. Obecní stránky Hudlice [online]. 2008 [cit. 2015-03-11]. Dostupné z: <http://www.obec-hudlice.cz/historie-obce/>

⁶³ Obec Hudlice. Obecní stránky Hudlice: Významní rodáci [online]. 2008 [cit. 2015-03-11]. Dostupné z: <http://www.obec-hudlice.cz/vyznamni-rodaci-nasi-obce/josef-jungmann/>

a Hudlice plnily funkci střediskové obce pro blízké obce Otročiněves a Nový Jáchymov.⁶⁴ V Hudlicích se nacházelo obvodní zdravotnické středisko, zubní a dětská ordinace, pošta, mateřská a základní škola.⁶⁵

V současné době žije v Hudlicích více než 1 200 obyvatel a zásluhu na nynější prosperitě obce má zejména rozvoj podnikatelské činnosti, který nastal po společenských změnách v roce 1989. Obec Hudlice prochází téměř neustále rozvojem. Za zmínku stojí vybudování nového vodojemu, které pomohlo obci odstranit dlouho přetrvávající problémy se zásobováním pitnou vodou. V Hudlicích také proběhla úplná plynofikace, která výrazně zlepšila životní prostředí a také pokračuje rekonstrukce rozvodů elektrické sítě. V blízké době se počítá s vytvořením stavebních parcel za účelem výstavby nových rodinných domů.⁶⁶

Josef Jungmann nebyl jediným významným rodákem pocházejícím z Hudlic. Možná trochu neprávem byl ve stínu svého bratra Antonín Jungmann, který se stal stejně jako jeho bratr významnou osobností českého národního obrození. Antonín Jungmann patří mezi zakladatele moderního evropského porodnictví. Po vystudování lékařství se stal na pražské lékařské fakultě profesorem teoretického a praktického porodnictví. Vzhledem ke svému vzdělání a šíři zájmů byl jmenován i historiografem lékařské fakulty. Roku 1850 byl za celoživotní zásluhy povýšen do rytířského stavu. Svému bratrovi byl pomocníkem při tvorbě jeho Slovníku.⁶⁷

Obec Hudlice nejsou jen bratři Jungmannové, v obci se narodil také velice uznávaný a vynikající znalec staré české literatury Adolf Patera. Adolf Patera byl přes 40 let úředníkem knihovny Národního muzea a nakonec i jejím ředitelem, zpřístupnil mnoho památek ze staročeské literatury a dopomohl v boji proti nejslavnějším padělkům falzátora RKZ.⁶⁸

⁶⁴ Obec Hudlice. Obecní stránky Hudlice [online]. 2008 [cit. 2015-03-11]. Dostupné z: <http://www.obec-hudlice.cz/>

⁶⁵ Regionální informační systém [online]. 2012 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=531227>

⁶⁶ Obec Hudlice. Obecní stránky Hudlice [online]. 2008 [cit. 2015-03-11]. Dostupné z: <http://www.obec-hudlice.cz/>

⁶⁷ Obec Hudlice. Obecní stránky Hudlice: Významní rodáci [online]. 2008 [cit. 2015-03-11]. Dostupné z: <http://www.obec-hudlice.cz/vyznamni-rodaci-nasi-obce>

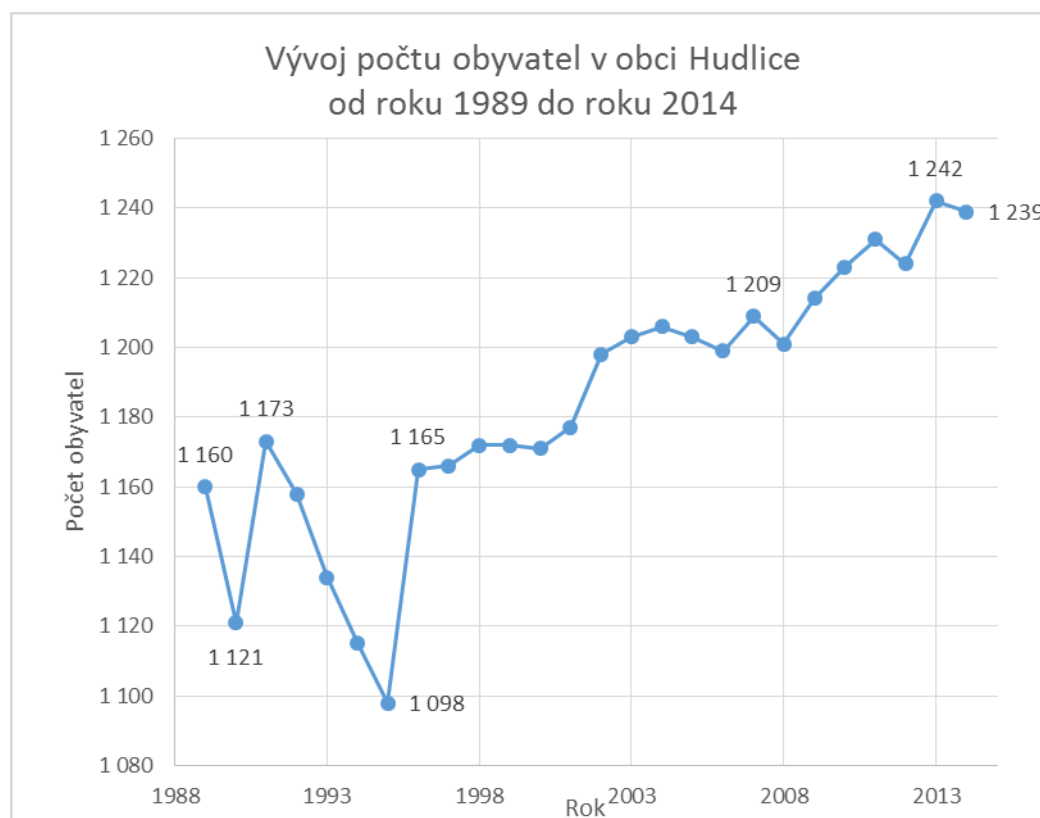
⁶⁸ Obec Hudlice. Obecní stránky Hudlice: Významní rodáci [online]. 2008 [cit. 2015-03-11]. Dostupné z: <http://www.obec-hudlice.cz/vyznamni-rodaci-nasi-obce>

4.2 Demografické a socioekonomické ukazatele

Demografické a socioekonomické ukazatele patří k nejzákladnějším faktorům, které slouží ke správnému řízení obcí a měst. Na základě těchto ukazatelů jsou vytvářeny rozvojové plány obcí, žádosti o dotace a mnoho dalších.

4.2.1 Demografické ukazatele

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel v letech 1989 - 2014

Zdroj: Vlastní zpracování, data dostupná na www.czso.cz

Z grafu lze vypožorovat, že vývoj počtu obyvatel Hudlic od roku 1989 zaznamenává lineární vzestup s kolísáním a to zejména ze začátku zachycených hodnot. Od roku 1991 docházelo k trvalému snižování počtu obyvatel a to hlavně z důvodu stěhování se do větších měst za pracovními příležitostmi. K obratu v tomto nelichotivém trendu dochází v roce 1995, kdy počet obyvatel dosáhl svého minima, zastavil se na hodnotě 1098 obyvatel a začal opět růst. Za jeden kalendářní rok je zaznamenán nárůst o 67 nových obyvatel obce. Nejvíce obyvatel obec Hudlice zaznamenala v roce 2013,

kdy počet obyvatel byl 1242 a tento údaj znamená zároveň i nejvyšší počet obyvatel v celé historii obce.

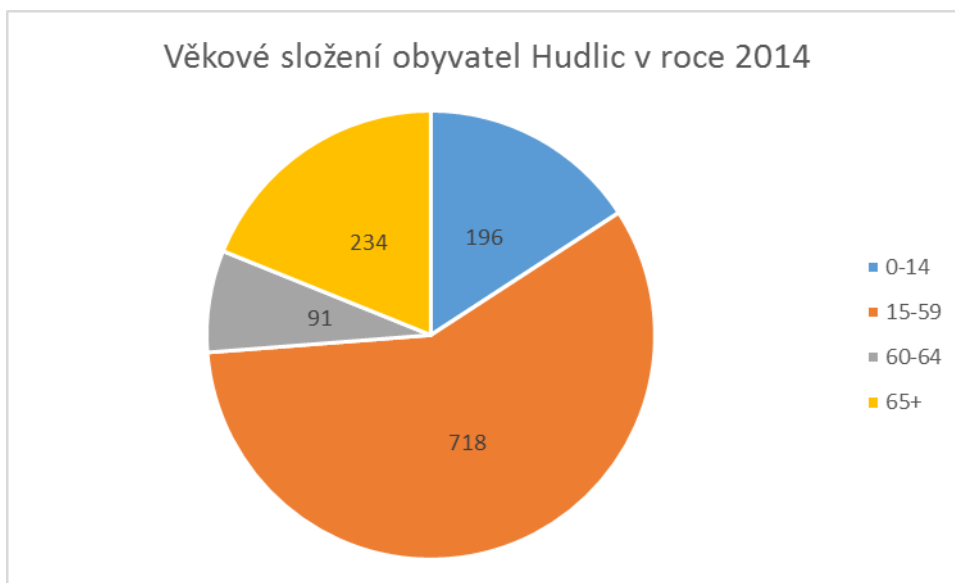
Tabulka 2: Přírůstek obyvatelstva v letech 1989 - 2013

Rok	Přírůstek přirozený	Přírůstek migrační	Přírůstek celkový
1989	-10	-29	-39
1990	-15	-18	-33
1991	-16	1	-15
1992	-12	-12	-24
1993	-8	-11	-19
1994	-7	-10	-17
1995	-2	69	67
1996	-3	4	1
1997	-4	10	6
1998	4	-4	-
1999	-8	7	-1
2000	1	7	8
2001	1	20	21
2002	-11	16	5
2003	-	3	3
2004	-4	1	-3
2005	-8	4	-4
2006	1	9	10
2007	-6	-2	-8
2008	4	9	13
2009	-9	18	9
2010	-1	7	6
2011	-12	5	-7
2012	2	16	18
2013	-2	-1	-3

Zdroj: Vlastní zpracování, data dostupná na www.czso.cz

Tabulka č. 2 přírůstků obyvatelstva potvrzuje dříve uvedený graf č. 1 vývoje počtu obyvatel obce. Od roku 1989 do roku 1994 lze vidět poměrně velký úbytek obyvatel, který končí příchodem roku 1995 a skokovým nástupem zahajuje růst počtu občanů obce.

Graf 2: Věkové složení obyvatel Hudlic v roce 2014

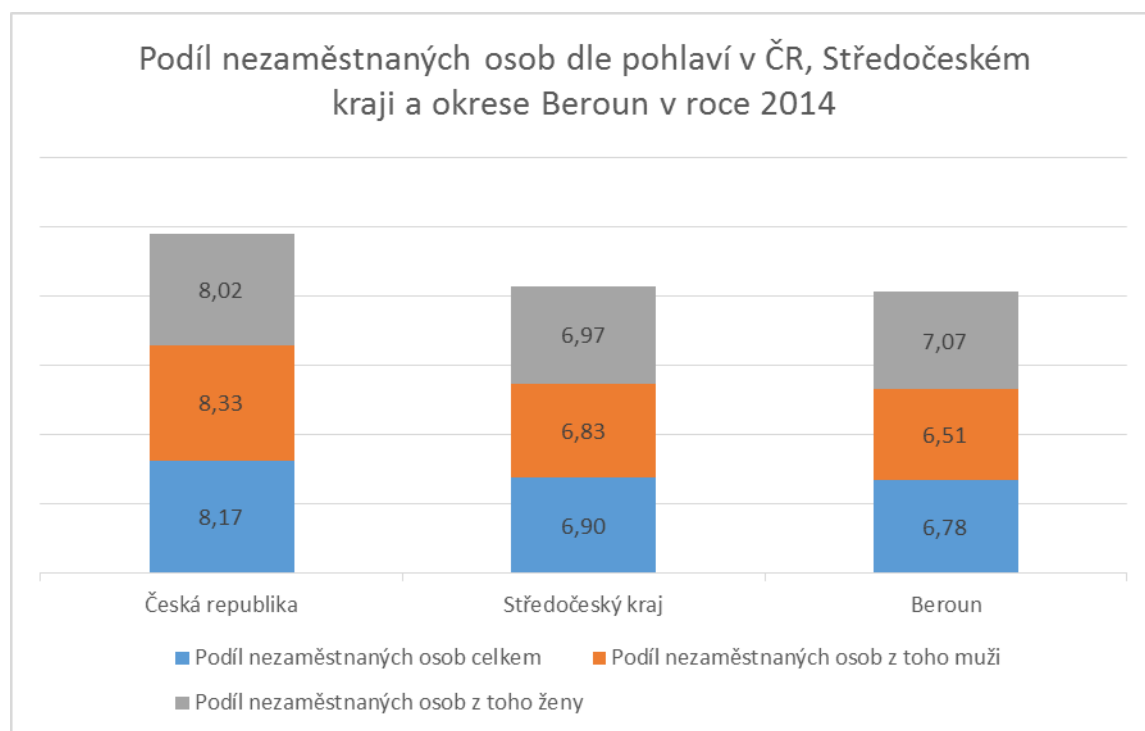

Zdroj: Vlastní zpracování, data dostupná na www.czso.cz

Z grafu věkového složení obyvatelstva pocházejícího z roku 2014 je patrné, že nejvíce obyvatel obce je ve věkové skupině 15 - 59, která je označována jako produktivní. Hodnotové zastoupení činí 718 občanů. Druhou nejpočetnější věkovou skupinu v obci s počtem 234 tvoří skupina 65+, tato skupina je označována jako postproduktivní. Děti ve věku od 0 – 14 let je v Hudlicích 196 a to je tedy jen o 38 obyvatel méně než obyvatel ve věkové skupině 65+. Poslední věkovou skupinu tvoří v obci obyvatelé v rozmezí od 60 – 64 let, tato skupina je stále považována za produktivní. Obyvatel této věkové skupiny žije v Hudlicích 91.

4.2.2 Socioekonomické ukazatele

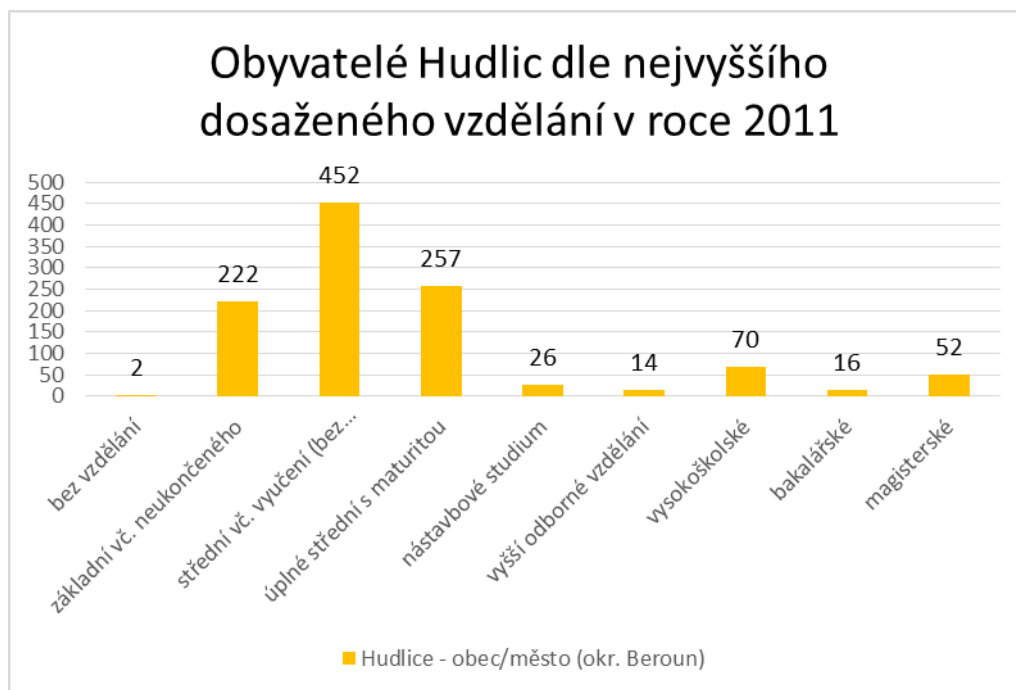
Graf 3: Podíl nezaměstnaných osob dle pohlaví v roce 2014

Zdroj: Vlastní zpracování, data dostupná na www.czso.cz

Podíl na nezaměstnanosti je v obci Hudlice, respektive v okrese Beroun nejen pod celonárodní úrovní, ale i pod úrovní Středočeského kraje. Z grafu lze vyčíst, že k 1. 1. 2014 podíl nezaměstnaných osob činil v okrese Beroun 6,78 %, to je o 0,12 % méně než ve Středočeském kraji a o 1,39 % méně než za celou Českou republiku. Tento rozdíl je bezesporu zapříčiněn poměrně velkou nabídkou pracovních příležitostí po celém okrese Beroun, ale také relativní blízkostí Hlavního města Prahy, které tak rozšiřuje už tak širokou nabídku pracovních možností.

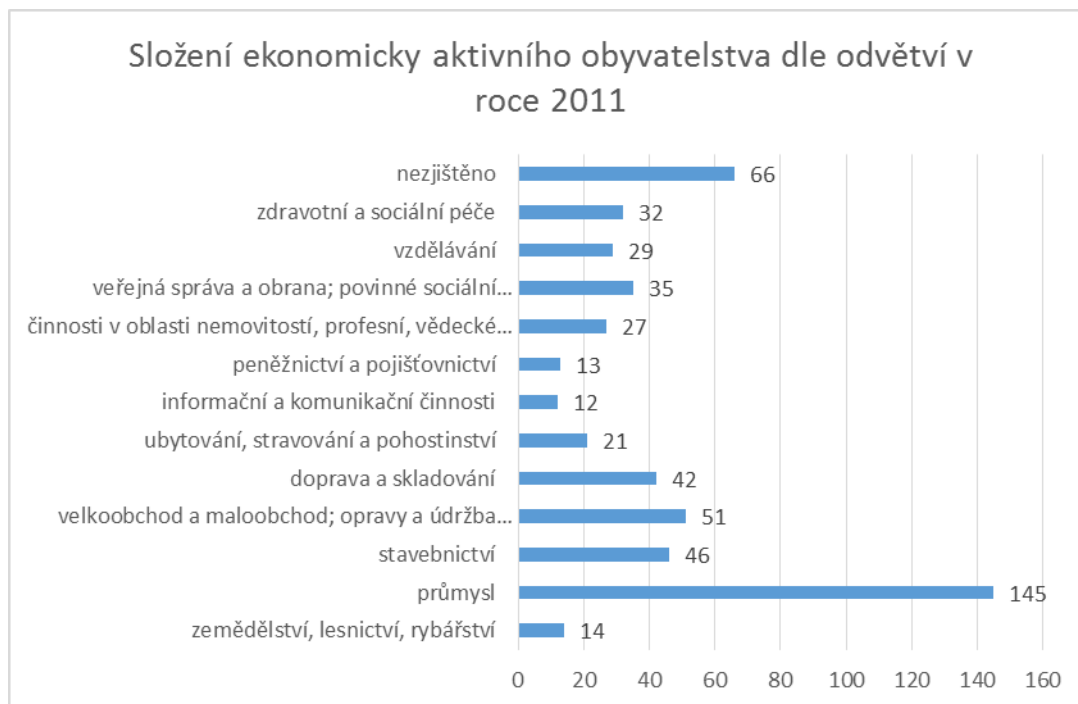
Graf 4: Obyvatelé Hudlic dle nejvyššího dosaženého vzdělání v roce 2011

Zdroj: Vlastní zpracování, data dostupná na www.scitani.cz

Z grafu č. 4 lze vyčíst, že nejvíce obyvatel Hudlic v roce 2011 dávalo přednost studiu středního odborného učiliště bez maturity, přesně 452 obyvatel, což je o 195 obyvatel více než u druhého nejrozšířenějšího studia střední školy s maturitou. Třetí nejrozšířenější skupina je se základním vzděláním vč. neukončeného studia. Necelých 7 % obyvatel Hudlic má vysokoškolské vzdělání, což je pod úrovní podílu vysokoškolsky vzdělaných obyvatel v celé České republice, celorepublikový podíl činil v roce 2011 10,7 %.

Graf 5: Složení ekonomicky aktivního obyvatelstva Hudlic dle odvětví v roce 2011

Zdroj: Vlastní zpracování, data dostupná na www.scitani.cz

Z grafu č. 5 lze vyčíst, že nejvíce osob je zaměstnáno v průmyslovém odvětví. To je zapříčiněno hlavně velkou rozšířeností železářského a stavebního průmyslu na Berounsku. V historii zde byly velké železářské závody, které zpracovávaly železnou rudu z přilehlého okolí. Svého času zde byla vystavena i největší cementárna v celém Československu. Tyto dva podniky zaměstnávaly velkou spoustu obyvatel z přilehlého okolí, a i když už to dnes není pravda, tak stále mají velký podíl na zaměstnanosti na Berounsku.⁶⁹

Co z grafu nemusí být patrné na první pohled, tak je to vliv zemědělství a lesnictví na zaměstnanost obyvatel Hudlic. Toto odvětví je díky sousedství obce s CHKO Křivoklátsko a obklopení hustými lesy důležitým odvětvím a jeho důležitost bude do budoucna jen růst.

⁶⁹ Oficiální stránky města Beroun [online]. 2015 [cit. 2015-03-13]. Dostupné z: <http://www.mesto-beroun.cz/turista/historie-a-soucasnost/historie/>

4.2.3 Občanská vybavenost a služby

Občanská vybavenost a služby, které obec poskytuje, poukazují na určitou úroveň a míru atraktivity dané obce. Jedná se vlastně o základní obecní infrastrukturu.

Vzdělávání a výchova

Vzdělávání a výchovu v obci zajišťuje dvojice na návsi stojících budov. Jsou to budovy mateřské a základní školy. Kapacita dětí, kterou je budova mateřské školky schopna pojmout je 60 dětí a brzy se chystá navýšení této kapacity o 20 dětí.⁷⁰ V budově základní školy probíhá výuka jen pro 1. stupeň. Školu navštěvují nejen žáci z Hudlic, ale i spádových oblastí Otročiněves a Nový Jáchymov. Součástí školní budovy je i školní družina.⁷¹

Zdravotnictví

Se zdravotnictvím to v obci není zcela růžové. Nachází se zde samostatně stojící ordinace praktického lékaře, která je ale otevřena jen v určitých dnech a určitých hodinách. Dále se zde také ještě nachází zubní ordinace, u které platí také to, že je otevřena jen v určitých dnech a hodinách. Výčet poskytovaných služeb je velice malý a občané musejí za poskytnutím zdravotnických služeb dojíždět do 7 km vzdáleného Berouna, kde se nachází řada specialistů, ale i nově rekonstruovaná nemocnice, nebo musejí občané dojíždět až do 25 km vzdálené nemocnice v Hořovicích. Další zdravotnické služby, které občané využívají, se nacházejí až v Praze, která je vzdálená od Hudlic lehce přes 30 km.⁷²

Kultura a památky

V Hudlicích se nachází několik zajímavých památek, které stojí za to navštívit. Jednou z dominant je pseudorománský kostel sv. Tomáše, který byl postaven v letech 1874 – 1876 na místě původního, dřevěného kostelíku. Další památkou, kterou jezdí navštěvovat mnohé delegace i z ciziny je rodný domek Josefa Jungmanna, kde se

⁷⁰ Obec Hudlice. Obecní stránky Hudlice: Významní rodáci [online]. 2008 [cit. 2015-03-11]. Dostupné z: <http://www.obec-hudlice.cz/matrska-skolka>

⁷¹ Obec Hudlice. Obecní stránky Hudlice: Významní rodáci [online]. 2008 [cit. 2015-03-11]. Dostupné z: <http://www.obec-hudlice.cz/zakladni-skola>

⁷² Regionální informační systém [online]. 2012 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=531227>

zároveň nachází i muzeum věnované právě národnímu buditeli a autorovi známého slovníku. Další z dominant Hudlic, která je vidět i z dalekého okolí je hudlická skála. Hudlická skála patří k přírodním zvláštostem celého berounského regionu a to hlavně díky svému bulžnickovému složení.⁷³ Po celý rok je v Hudlicích, ale i mimo obec pořádáno velké množství kulturních akcí a výletů pro místní obyvatele. Největší a nejznámější akcí, kterou obec pořádá, jsou Jungmannovy slavnosti, které se každoročně pořádají k připomenutí narození nejvýznamnějšího hudlického rodáka. V roce 2013 proběhlo již 240. výročí narození. V hudlické kronice je dochován zápis z roku 1873, kdy bylo oslaveno 100. výročí narození a tuto akci navštívilo přes 15 tisíc lidí a slavnostního průvodu obcí se zúčastnilo přes 3 tisíce lidí. Za zmínku stojí také výlety, které obec pro své občany pořádá. Jedná se většinou o jednodenní výlety do různých koutů naší republiky, ale i za hranice.⁷⁴

Volnočasové aktivity

Co se týče volnočasových aktivit, tak ty jsou v obci zaměřeny hlavně na sport. V obci funguje TJ Sokol, který v místní menší sokolovně nabízí možnosti volejbalu, stolního tenisu, florbalu, ale také třeba gymnastiky či lekce oblíbené zumbly. Dalším sportovním oddílem fungujícím v Hudlicích je Sportovní oddíl ČUS, který sjednocuje místní oddíly kopané a házené. Dále je možnost v letním období provozovat například tenis, či nohejbal. V zimních měsících se potom vybetonovaný prostor pro nohejbal a tenis mění na ledovou plochu, kde potom místní učí děti bruslit a hraje se zde hokey.⁷⁵

Doprava

Hudlice jsou vzdáleny necelých 10 km od Berouna, který je spádovou oblastí pro obyvatele obce. Beroun je velice úzce spojen s Královým Dvorem, a tak i Králův Dvůr pro obyvatele Hudlic vykonává řadu funkcí. Do Hudlic vedou tři silnice III. třídy, které spojují obec s okolním světem. Jedna silnice vede směrem na Beroun a Králův Dvůr, druhá pak vede k sousedním obcím Otročiněves, Nový Jáchymov a přes tyto obce lze dojet až do

⁷³ Obec Hudlice. Obecní stránky Hudlice: Významní rodáci [online]. 2008 [cit. 2015-03-11]. Dostupné z: <http://www.obec-hudlice.cz/turisticke-zajimavosti>

⁷⁴ Obec Hudlice. Obecní stránky Hudlice: Významní rodáci [online]. 2008 [cit. 2015-03-11]. Dostupné z: <http://www.obec-hudlice.cz/udalosti-a-akce>

⁷⁵ Obec Hudlice. Obecní stránky Hudlice: Významní rodáci [online]. 2008 [cit. 2015-03-11]. Dostupné z: <http://www.obec-hudlice.cz/sportovni-spolky>

Kladna, které je vzdálené od Hudlic 30 km. Třetí silnice potom vede směrem na Křivoklát a lze se přes tuto silnici dostat až do Rakovníka, který je od Hudlic vzdálen 32 km. Hudlice jsou od západního kraje Prahy vzdálené 30 km. Výkon hromadné dopravy zajišťují v obci autobusy od jediného dopravce. V pracovní den projede Hudlicemi směrem na Beroun celkem 13 linek, časy jsou přizpůsobeny ranní a odpolední špičce. O víkendech a svátcích potom obcí směrem na Beroun projedou pouze 3 linky, ráno, odpoledne a večer. Z Berouna je cestování již podstatně jednodušší a to hlavně z důvodu dobrého silničního a železničního napojení na Prahu a Plzeň.

4.2.4 Shrnutí demografických a socioekonomických ukazatelů

Z výše uvedených demografických tabulek vyplývá, že počet obyvatel v Hudlicích roste. Na zvyšování počtu obyvatel má největší zásluhu převážně kladný migrační přírůstek, který je větší než přírůstek přirozený. Největší počet zástupců v obci má věková skupina 15 – 59, kterých se v obci nachází rovných 718. Druhou nejpočetnější věkovou skupinou je 65 +, kterých je v obci 234. V poměrně těsném závěsu je za věkovou skupinou 65 + skupina 0 – 14, která je považována za předproduktivní. Nejmenší zastoupení v obci má věková skupina 60 – 64 let, která je řazena stále do produktivní kategorie a těchto zástupců je v Hudlicích 91.

Nejenom díky dobré dostupnosti Prahy přímo z Hudlic je nezaměstnanost v Hudlicích, respektive na okrese Beroun na úrovni celého Středočeského kraje a pod celorepublikovým průměrem. Vzdělání, které preferuje nejvíce obyvatel Hudlic je střední vč. vyučení (bez maturity). Obyvatel s tímto typem vzdělání bydlí v Hudlicích 2x více než zástupců druhého nejrozšířenějšího vzdělání, a to úplného středního s maturitou. Třetím nejrozšířenějším druhem vzdělání je základní vč. neukončeného středního, které za úplným středním vzděláním s maturitou zaostává pouze o 14 % obyvatel. Vysokoškolsky vzdělaných obyvatel Hudlic je 70, z toho 16 obyvatel s dokončeným bakalařským vzděláním, 52 s magisterským dokončeným vzděláním a 2 obyvatelé s vysokoškolským titulem pocházejícím ze zahraničí.

Nejvíce obyvatel Hudlic pracuje v průmyslovém odvětví. To je především dáno díky bohaté historii těžebního a železářského odvětví na Berounsku. Druhým největším zjištěným odvětvím je velkoobchod a maloobchod, opravy a údržba. Třetím nejvíce zaměstnávajícím odvětvím je potom stavebnictví.

4.3 Samospráva obce Hudlice

4.3.1 Starosta obce

Prvním starostou po změně politického režimu byl Blahoslav Havránek, který byl starostou v období od roku 1994 do roku 2002. Po komunálních volbách v roce 2002 se ujmul funkce starosty Pavel Hubený, který je od té doby nepřetržitě starostou a stal se jím i po volbách v roce 2014. Pavel Hubený je členem KSČM a velice zkušeným politikem. V roce 1998, kdy prvně kandidoval do obecního zastupitelstva, se stal radním obce a jeho kariéra začala strmě růst. Od roku 2000 Pavel Hubený vykonává funkci zastupitele Středočeského kraje a od roku 2008 je zároveň i předsedou komise pro majetek kraje. Po volbách v roce 2012 se Pavel Hubený stává zastupitelem Středočeského kraje, zároveň radním Středočeského kraje a stává se i místopředsedou Výboru Regionální rady ROP Střední Čechy. Následkem své vysoké vytíženosti je starosta Hubený od komunálních voleb v roce 2006 již pouze neuvolněným starostou obce. Denní starosti a povinnosti, které normálně vykonává uvolněný starosta, převzal pro funkci místopředsedy uvolněný, Rudolf Hrkal. Rudolf Hrkal, se stal prvně místopředsedou po volbách v roce 2002 a od té doby stejně jako starosta Hubený vykonává tuto funkci nepřetržitě i po volbách v roce 2014.⁷⁶ K této situaci se starosta Hubený vyjádřil v rozhovoru takto: „*S nárůstem mého časového vytížení jsme byli nuceni vymyslet náhradní plán, který by obec nikterak nepoškodil. Můj pracovní den začíná velmi brzy. Ráno pracuji na obecním úřadě v Hudlicích, odkud dle potřeby odjíždím do Prahy plnit funkci radního Středočeského kraje.*“⁷⁷

4.3.2 Zastupitelstvo obce

Již od roku 1994 se v Hudlicích v komunálních volbách vždy volilo 15 zastupitelů. Od roku 1994 získalo zastupitelský mandát celkem 42 různých obyvatel Hudlic. Schůze zastupitelstva obce jsou veřejné a konají se minimálně jednou za měsíc. V minulosti existují případy, kdy se z důvodu důležitých rozhodnutí konalo obecní zastupitelstvo každý týden. Příklady rozhodnutí, která schválilo zastupitelstvo Hudlic:

⁷⁶ Klub zastupitelů KSČM Středočeského kraje [online]. 2003 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://stredocech.kscm.cz/index.asp?thema=2897&category=>

⁷⁷ Dle rozhovoru se starostou Hudlic Pavlem Hubeným ze dne 1. 12. 2014

Rekonstrukce budovy MŠ, Rekonstrukce budovy obecního úřadu, Revitalizace návsi obce. Po komunálních volbách v roce 2014 se svého zastupitelského mandátu vzdali všichni členové občanského sdružení „Šance pro Hudlice“ i jejich náhradníci. Tento krok vyvolal mnoho reakcí u obyvatel obce, ale ten největší dopad to mělo na samotné zastupitelstvo, respektive na radu obce, která z tohoto důvodu nemohla vzniknout. Již od prvních komunálních voleb konaných v roce 1994 v obci vždy spolu se zastupitelstvem vznikala i rada obce. Nově složené zastupitelstvo Hudlic má tedy jen 10 členů a přebírá funkce, které normálně v obci vykonává rada obce. Mezi tyto funkce patří například vydávání nařízení obce, ukládání pokut ve věcech samostatné působnosti obce, nebo plnění úkolů stanovených zvláštním zákonem.⁷⁸

4.4 Místní politické subjekty a zájmové skupiny

4.4.1 Místní politické subjekty

Již od prvních volebních období po změně politického systému, vznikala v Hudlicích vždy různá sdružení nezávislých kandidátů, která se v komunálních volbách ucházela o mandáty v zastupitelstvu obce. Protistranou těchto nezávislých sdružení je již od prvních komunálních voleb v roce 1994 vždy místní organizace Komunistické strany Čech a Moravy (KSČM). Tato politická strana má v obci Hudlice silné postavení a širokou voličskou základnu, která čítá několik stovek příznivců. Tvrzení, že parlamentní strany mají v komunálních volbách problémy se sestavením kandidátek, se zde potvrzuje tedy jen napůl. Mimo KSČM v Hudlicích neexistuje žádná jiná politická strana.

V roce 2009 v Hudlicích vzniklo občanské sdružení “Šance pro Hudlice”, které se těší poměrně velké přízni voličů. Toto občanské sdružení (OS) vzniklo na základě jediného podnětu, a tím je výstavba kanalizace v obci Hudlice. Téma výstavby kanalizace a ČOV v obci se stalo palčivým tématem a toto OS si předsevzalo zvrácení rozhodnutí zastupitelstva obce z let minulých o výstavbě tlakové kanalizace na výstavbu kanalizace gravitační/kombinované. S postupem času, toto OS získalo i jiné návrhy na změnu, které chtělo uplatnit v obci. V rozhovoru toto potvrzuje i Andrea Čápková: *“Původní záměr byl jasně*

⁷⁸ Dle rozhovoru s bývalou zastupitelkou Hudlic Andreou Čápkovou ze dne 29. 11. 2014

*daný, ale postupem času samozřejmě přibývalo mnoho věcí, které jsme s ostatními členy chtěli změnit. Obecně lze říci, že jsme do chodu obce chtěli zapojit více lidí samotných, vzbudit zájem o chod v obci a možnost svým způsobem navrhopvat a rozhodovat důležité věci, například pomocí místních referend.*⁷⁹

4.4.2 Zájmová sdružení a spolky v obci

V Hudlicích existuje několik zájmových sdružení. Nejstarším a nejaktivnějším sdružením je bezesporu Sbor dobrovolných hasičů Hudlice (SDH), jehož historie sahá až do roku 1887, kdy se do tohoto spolku přihlásilo 54 činných a 18 přispívajících členů. *“I přes bohatou historii, ani tomuto sdružení se nevyhnuly existenční problémy, které spočívaly hlavně v nezájmu mládeže. Po dlouholetých problémech je SDH Hudlice opět v plné síle a nabírá nové členy. Dostává se do podvědomí obyvatel a snaží se o rozvoj obce.”*⁸⁰

Dalším zájmovým sdružením v obci je Český zahrádkářský svaz (ČZS), který svépomocí obhospodařuje vybudovanou zpracovnu ovoce na mošt. Zpracovna ovoce je v provozu od září do listopadu. ČZS pořádá za přispění obce výlety na mnohé kulturní akce se zahrádkářskou tematikou. K dalším zájmovým sdružením v obci patří Český svaz včelařů, který sdružuje včelaře z obcí Hudlice, Nový Jáchymov a Otročiněves. Tento svaz obhospodařuje více jak 100 včelstev. V Hudlicích je také Myslivecké sdružení s názvem Habrový potok, které stejně jako svaz včelařů sdružuje myslivce z obcí Hudlice, Nový Jáchymov a Otročiněves. Posledním a také nejkratší dobu fungujícím zájmovým sdružením v obci je REZEDA – Klub dětí a rodičů. Toto zájmové sdružení vzniklo na základě poptávky hudlických rodičů po rozšíření nabídky volnočasových aktivit, kde se například společně mohou setkávat rodiče s dětmi a dalších kulturních možností.⁸¹

Mimo nejrůznější zájmová sdružení existuje v obci také několik sportovních spolků. Tím asi nejdůležitějším spolkem je TJ Sokol Hudlice, který má v obci dlouholetou tradici a zapojuje se nejen do sportovních aktivit v obci, ale díky dobré provázanosti s obecním úřadem a financování z obecního rozpočtu se zapojuje i do pořádání nejrůznějších kulturních akcí pro děti i dospělé. Dalšími sportovními spolky v obci jsou Sportovní klub

⁷⁹ Dle rozhovoru s bývalou zastupitelkou Hudlic Andreou Čápovou ze dne 29. 11. 2014

⁸⁰ Dle rozhovoru se starostou Hudlic Pavlem Hubeným ze dne 1. 12. 2014

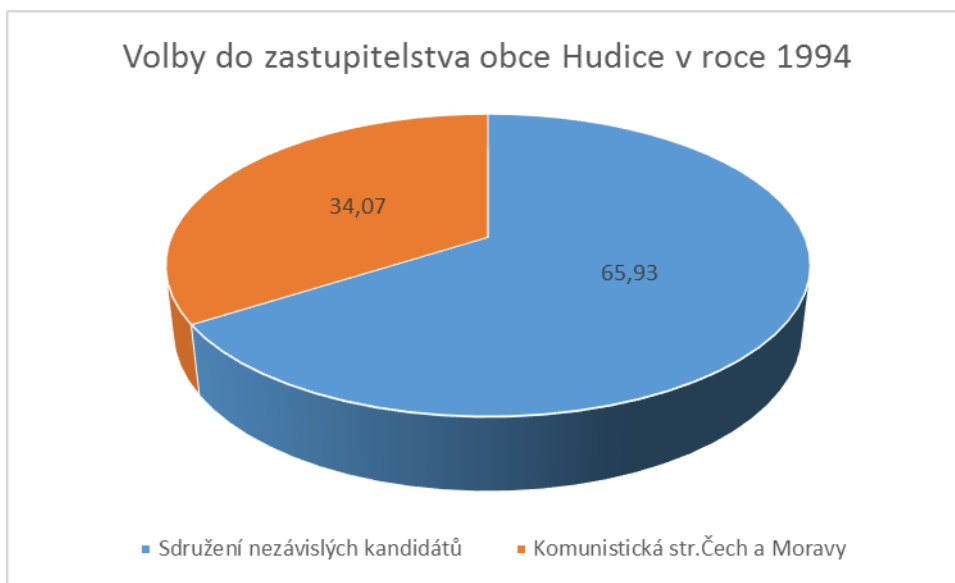
⁸¹ Obec Hudlice. Obecní stránky Hudlice [online]. 2008 [cit. 2015-03-11]. Dostupné z: <http://www.obec-hudlice.cz/zajmova-sdruzeni>

ČUS, který sdružuje oddíl kopané a oddíl házené. Dále v Hudlicích také funguje šipkový tým, který je členem Unie šipkových organizací. K fungování sportovních spolků v obci se vyjádřil i starosta obce Pavel Hubený: *“Mám radost, že je v Hudlicích poměrně rozsáhlá nabídka sportovního vyžití jak pro děti, tak i dospělé. V obci pod záštitou TJ Sokol funguje oddíl stolního tenisu, který každoročně dosahuje vynikajících výsledků, dále třeba máme také oddíl volejbalu. Dlouhou historii má v Hudlicích také oddíl kopané a stále více do popředí se dere šipkový oddíl, který je členem Unie šipkových organizací.”*⁸²

4.5 Komunální volby

4.5.1 Výsledky komunálních voleb v letech 1994 – 2014

Graf 6: Volby do zastupitelstva obce Hudlice v roce 1994

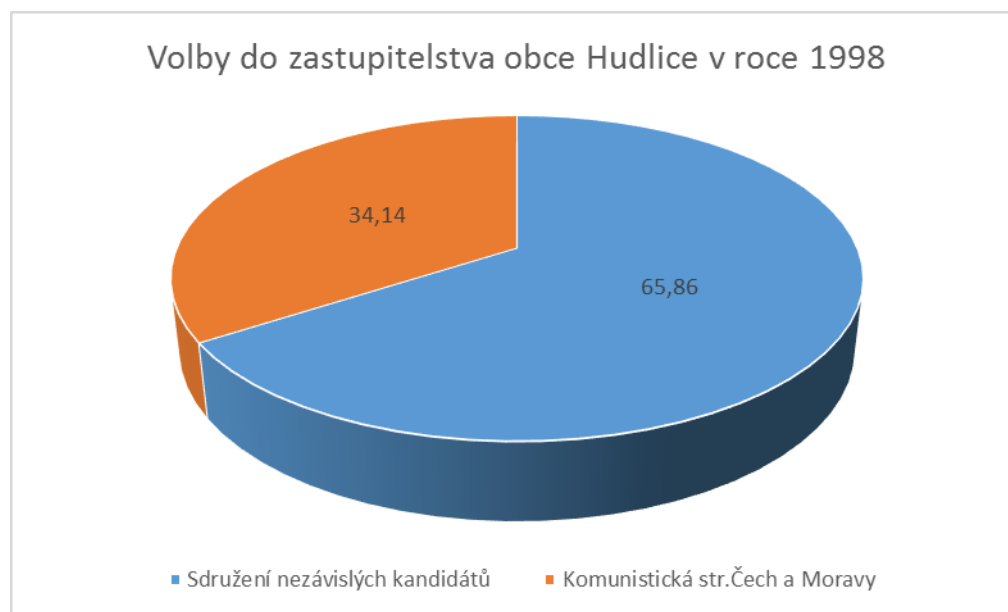
Zdroj: Vlastní zpracování, data dostupná na www.volby.cz

Z grafu č. 6 je patrné, že v roce 1994 zvítězilo v komunálních volbách Sdružení nezávislých kandidátů, které získalo 65,93 % celkových hlasů a tím si zajistilo 10 mandátů v nově skládaném zastupitelstvu obce. Druhá v pořadí skončila kandidátní listina KSČM, která obdržela 34,07 % hlasů a to stačilo na 5 mandátů v zastupitelstvu obce. V roce 1994 usilovali o mandáty do zastupitelstva obce pouze dvě kandidátní listiny. Starostou obce se

⁸² Dle rozhovoru se starostou Hudlic Pavlem Hubeným ze dne 1. 12. 2014

stal Blahoslav Havránek, který kandidoval za „Sdružení nezávislých kandidátů“. Post místostarosty obsadil spolustraník Karel Hrubý. Rada obce byla vytvořena jen z členů „Sdružení nezávislých kandidátů“ a z důvodu existence jen dvou kandidátních listin nebyly uzavírány ani žádné koaliční dohody.⁸³

Graf 7: Volby do zastupitelstva obce Hudlice v roce 1998

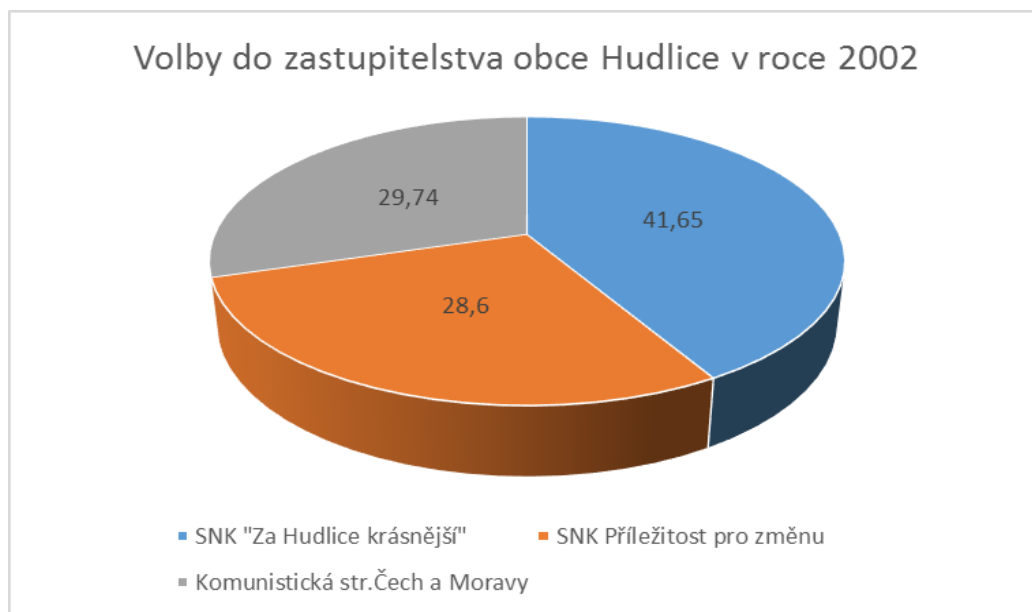
Zdroj: Vlastní zpracování, data dostupná na www.volby.cz

V roce 1998 stejně jako v roce 1994 vznikly v Hudlicích pouze dvě kandidátní listiny, a to kandidátní listina Sdružení nezávislých kandidátů a KSČM. Konečné rozdělení mandátů v obecním zastupitelstvu bylo stejné jako v roce 1994, kdy 10 mandátů získalo Sdružení nezávislých kandidátů, které obdrželo 65, 86 % všech platných hlasů. KSČM získala 5 mandátů v zastupitelstvu za 34, 14 % všech platných hlasů. Post starosty obhájil Blahoslav Havránek a na post místostarosty byl jmenován jeho spolustraník Jiří Prošek. Ze stejného důvodu jako v roce 1994 v Hudlicích neprobíhalo po komunálních volbách v roce 1998 žádné povolební vyjednávání a nebyly vytvořeny žádné koaliční dohody.⁸⁴

⁸³ Český statistický úřad: Volby.cz [online]. 2015 [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: <http://volby.cz/>

⁸⁴ Český statistický úřad: Volby.cz [online]. 2015 [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: <http://volby.cz/>

Graf 8: Volby do zastupitelstva obce Hudlice v roce 2002

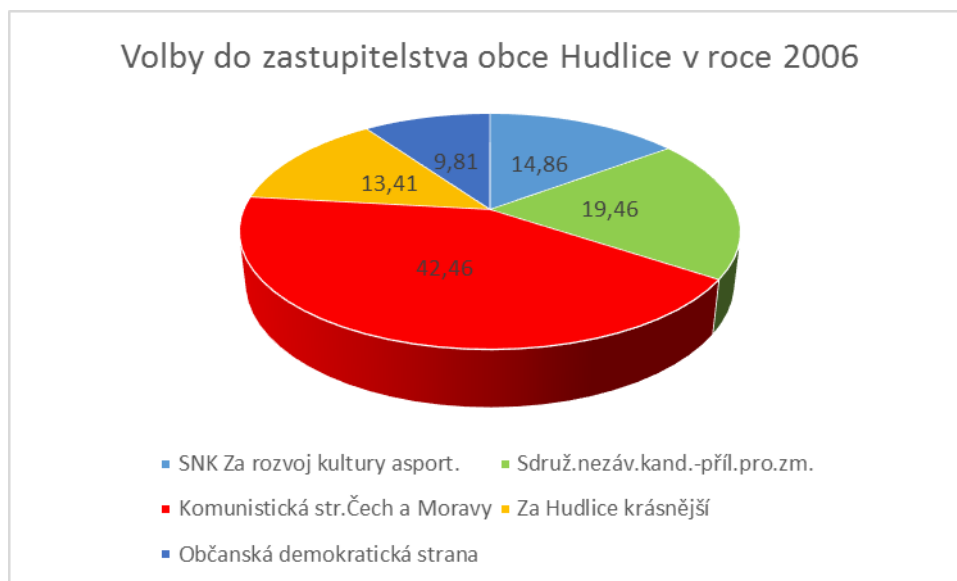

Zdroj: Vlastní zpracování, data dostupná na www.volby.cz

Komunálních voleb v roce 2002 se zúčastnily 3 kandidátní listiny. Nejúspěšnější ve volbách bylo sdružení nezávislých kandidátů pod názvem „Za Hudlice krásnější“, které z celkového počtu platných hlasů získalo 41, 65 % hlasů, a tím si zajistilo rovnou 7 mandátů do zastupitelstva obce. Druhá nejúspěšnější byla strana KSČM, která ve volbách získala 29, 74 % hlasů, což znamenalo 4 mandáty v obecním zastupitelstvu. Svůj podíl mandátů v obecním zastupitelstvu získalo také sdružení nezávislých kandidátů „Příležitost pro změnu“, které získalo jen o 1, 14 % hlasů méně než KSČM a to stačilo také na 4 mandáty v obecním zastupitelstvu. V komunálních volbách v roce 2002 se také poprvé objevují určité předvolební koaliční dohody a používání druhých kandidátek, kdy s kandidátní listinou KSČM spolupracovala kandidátní listina „Příležitost pro změnu“, to mělo za následek odsunutí vítězné strany „Za Hudlice krásnější“ do role opozice a starostou obce se po dlouhém koaličním vyjednávání stal zástupce KSČM, Pavel Hubený. Na post místostarosty byl jmenován člen „Za Hudlice krásnější“, Rudolf Hrkal.⁸⁵

⁸⁵ Český statistický úřad: Volby.cz [online]. 2015 [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: <http://volby.cz/>

Graf 9: Volby do zastupitelstva obce Hudlice v roce 2006

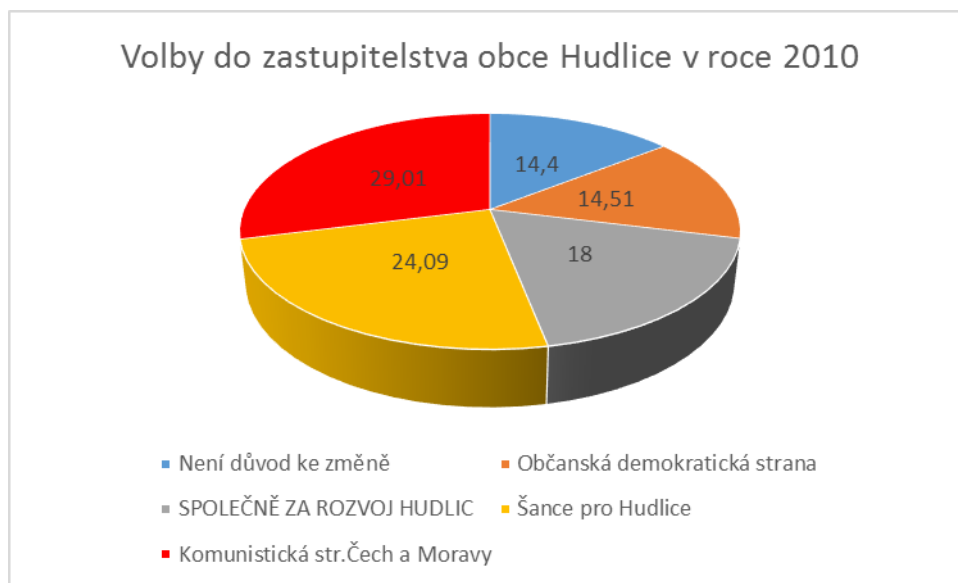

Zdroj: Vlastní zpracování, data dostupná na www.volby.cz

Z výše uvedeného grafu vyplývá, že komunálních voleb v roce 2006 se zúčastnilo hned 5 kandidátních listin. Nejúspěšnější ve volbách se stala strana KSČM, která získala 42, 46 % hlasů a tím si zajistila 7 mandátů v zastupitelstvu. Druhý největší podíl hlasů získalo sdružení nezávislých kandidátů „Příležitost pro změnu“, které získalo 19, 46 % hlasů. Tento volební výsledek znamenal možnost obsazení 3 mandátů v obecním zastupitelstvu. Po dalších dvou mandátech získali jiná dvě sdružení nezávislých kandidátů „Za rozvoj kultury a sportu“ a „Za Hudlice krásnější“. Poslední zbývající mandát v obecním zastupitelstvu za výsledek 9, 81 % hlasů získala Občanská demokratická strana. Po oznámení výsledků voleb strana KSČM, potvrzuje určitou koaliční dohodu vytvořenou, již v roce 2002 se stranou lídra Rudolfa Hrkala „Za rozvoj kultury a sportu“ a ustanovují tak většinu v obecním zastupitelstvu s 9 mandáty. Za starostu byl tedy jmenován znovuzvolený kandidát KSČM Pavel Hubený a místostarostou stejně jako v roce 2002, Rudolf Hrkal.⁸⁶

⁸⁶ Český statistický úřad: Volby.cz [online]. 2015 [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: <http://volby.cz/>

Graf 10: Volby do zastupitelstva obce Hudlice v roce 2010

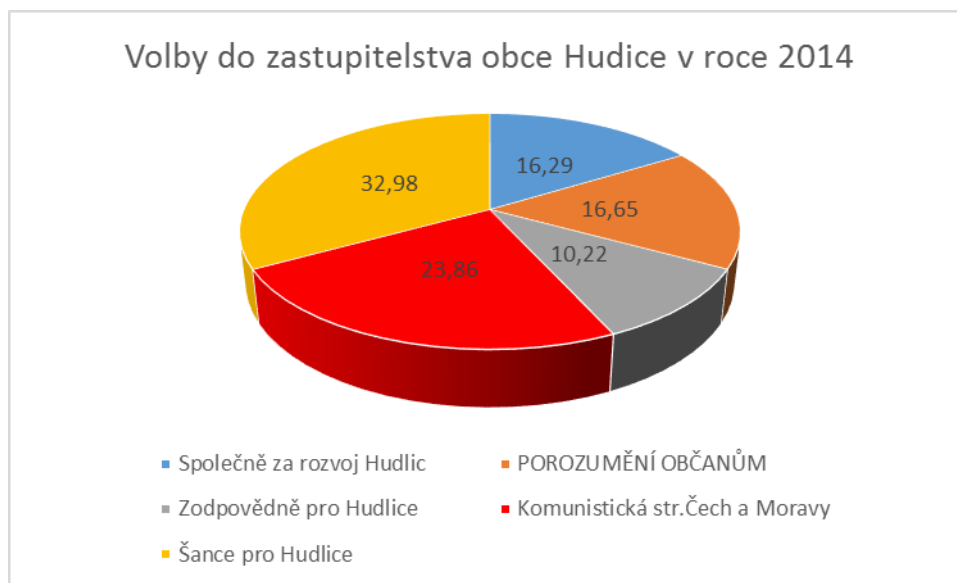

Zdroj: Vlastní zpracování, data dostupná na www.volby.cz

Volby v roce 2010 znamenaly poměrně vyrovnanou bitvu o zastupitelské mandáty. S 29, 01 % hlasů vyhrála volby KSČM, která získala 4 mandáty. Stejný počet mandátů získalo nově založené občanské sdružení „Šance pro Hudlice“. Za získání rovných 18 % hlasů získalo sdružení nezávislých kandidátů „Společně za rozvoj Hudlic“ 3 mandáty v obecním zastupitelstvu. Po dvou mandátech si pak připsala shodně ODS a „Není důvod ke změně“. Rozložení sil v zastupitelstvu vypadalo po ustanovujícím zasedání 9:6 pro předvolební koaliční partnery KSČM, „Společně za rozvoj Hudlic“ a „Není důvod ke změně“. Opozici v zastupitelstvu vytvořila strana ODS a „Šance pro Hudlice“ celkem se 6 mandáty. Rok 2010 nepřinesl žádné novinky, co se obsazení obecního úřadu týče. Starostou se stal Pavel Hubený a místostarostou Rudolf Hrkal.⁸⁷

⁸⁷ Český statistický úřad: Volby.cz [online]. 2015 [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: <http://volby.cz/>

Graf 11: Volby do zastupitelstva obce Hudlice v roce 2014

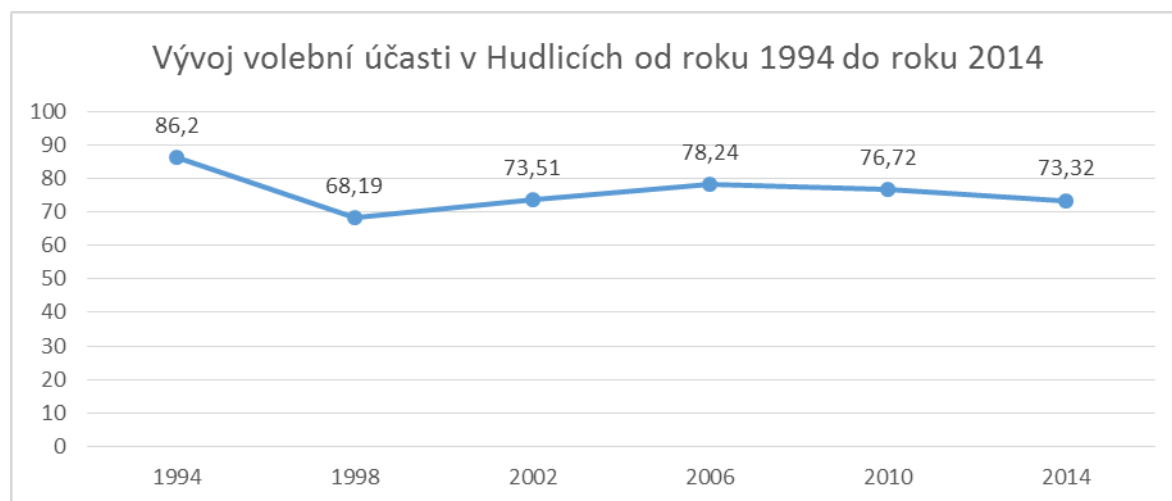
Zdroj: Vlastní zpracování, data dostupná na www.volby.cz

Z výše uvedeného grafu lze vypočítat, že v komunálních volbách v roce 2014 získala nejvíce mandátů v obecním zastupitelstvu kandidátní listina občanského sdružení „Šance pro Hudlice“, která za 32,98 % hlasů získala 5 mandátů. Celkem 4 mandáty získala strana KSČM za 23,86 % hlasů. Za 16,65 % hlasů získala 3 mandáty v obecním zastupitelstvu kandidátní listina „Porozumění občanům“, 2 mandáty získalo sdružení „Společně za rozvoj Hudlic“ a jeden mandát získalo za 10,22 % hlasů sdružení „Zodpovědně pro Hudlice“. Po velkém koaličním vyjednávání se již počtvrté starostou obce stal Pavel Hubený a stejným úspěchem se může pyšnit i Rudolf Hrkal, který se již čtyřikrát stal místostarostou obce. Strana KSČM se během povolebního vyjednávání postupně dohodla se všemi stranami, kromě sdružení „Šance pro Hudlice“ a vytvořila s nimi velkou koaliční dohodu. Pro Občanské sdružení Šance pro Hudlice to znamenalo odsunutí z pozice vítěze voleb do role opoziční strany v poměru 10:5. Zastupitelé zvoleni za „Šanci“ a jejich náhradníci se na ustanovujícím zasedání vzdali svých mandátů a nově složené zastupitelstvo obce má tedy jen 10 zastupitelů a v obci není žádný opoziční zastupitel.⁸⁸

⁸⁸ Český statistický úřad: Volby.cz [online]. 2015 [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: <http://volby.cz/>

4.5.2 Shrnutí výsledků komunálních voleb v letech 1994 – 2014

Graf 12: Vývoj volební účasti v Hudlicích od roku 1994 do roku 2014

Zdroj: Vlastní zpracování, data dostupná na www.volby.cz

Obyvatelé Hudlic nejsou lhostejní ke své budoucnosti a řádně chodí k volebním urnám. Toto tvrzení jasně dokazují vypočtené volební účasti od roku 1994 až do roku 2014. Nejmenší vypočtenou hodnotou volební účasti v tomto období je údaj z roku 1998, kdy do volební místnosti zavítalo „pouze“ 68, 19 % obyvatel Hudlic, přitom v okrese Beroun byla volební účast 54, 31 %, to znamená, že v Hudlicích byla volební účast o 13, 88 % stále vyšší než kolik byl vypočtený okresní průměr. Nejvyšší volební účast byla v Hudlicích vypočtena hned v prvních komunálních volbách po změně režimu, tedy v roce 1994. Volební účast v Hudlicích byla tehdy 86, 20 %, zatímco průměrná volební účast v okrese Beroun činila 68, 10 %, z toho vyplývá, že v roce 1994 byla volební účast v Hudlicích větší o 18, 10 % než byl vypočtený okresní průměr. S výsledkem 86, 20 % se Hudlice umístily v pomyslné „TOP 10“ všech obcí v okrese Beroun, co se volební účasti týče. V posledních komunálních volbách, které se konaly v termínu 10. – 11. 10. 2014 byla volební účast v Hudlicích 73, 32 %. Volební účast v okrese Beroun v komunálních volbách činila 49, 68 % z čehož vyplývá, že volební účast byla opět vyšší v Hudlicích, než v celém okrese Beroun, přesně o 23, 64 %.

V komunálních volbách byly v Hudlicích vždy vytvořeny minimálně dvě kandidátní listiny. Od roku 1994 nikdy nechyběla v komunálních volbách Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM). Kandidátní listina KSČM byla vždy doplňována

minimálně jedním sdružením nezávislých kandidátů (SNK). Tato nezávislá sdružení vítězila v komunálních volbách v Hudlicích nepřetržitě od roku 1994 do roku 2002. V roce 2002 již došla obyvatelům Hudlic trpělivost s tehdejší starostou Blahoslavem Havránkem, který byl volen za starostu již od roku 1994, a výsledkem voleb dali najevo své přání na změnu. V roce 2002 poprvé od přeměny politického zřízení vyhrála komunální volby v Hudlicích Komunistická strana Čech a Moravy. Ve volbách v roce 2006 se prvně zapojila v komunálních volbách jiná parlamentní strana a to Občanská demokratická strana (ODS). Od roku 2006 se v komunálních volbách začíná také objevovat metoda vytváření „druhých“ spřátelených kandidátek, důvodem těchto technik je výhoda poskytující volební formule. Tyto kandidátní listiny mají většinou již před samotnými volbami utvořenu koaliční dohodu o společném postupu. Toto a další techniky jak získat výhodu v komunálních volbách potvrzuje v rozhovoru starosta Hudlic Pavel Hubený: *„Je dokázáno, že vybraná volební formule v komunálních volbách zvýhodňuje strany, které mají vytvořenu i tzv. sesterskou kandidátní listinu, která je neoficiálně spjata s tou druhou. Strana KSČM si je této skutečnosti vědoma a za pomoci koaličních dohod si tyto sesterské kandidátní listiny zakládá. Do těchto kandidátních listin jsou následně dosazováni silné nezávislé osobnosti, které nejsou přímo spojené se stranou KSČM a získávají tak nerozhodnuté voliče, či jinak váhající. I na komunální úrovni se utvářejí koaliční dohody, tyto jednání začínají s trochou nadsázky ihned po sečtení všech volebních lístků.“*⁸⁹ V roce 2009 před komunálními volbami vznikla z dříve vytvořeného Petičního výboru občanské sdružení pojmenované „Šance pro Hudlice“. Toto sdružení vzniklo zejména z jediného důvodu, což v rozhovoru potvrzuje i Andrea Čáповá: *„Občanské sdružení Šance pro Hudlice vzniklo zejména díky rozhodnutí zastupitelstva Hudlic, které v roce 2007 odsouhlasilo vybudování tlakové kanalizace v obci. Toto rozhodnutí bylo přijato velice negativně, už jenom z důvodu toho, že přes 60 % nemovitostí v obci leží ve vyhovujícím sklonu pro gravitační kanalizaci. Zdravý rozum nám, pár aktivním občanům nedovolil nevznést připomínky k tomuto rozhodnutí a sepsat petice. V té době také vznikl tzv. Petiční výbor, který se scházel a snažil se rozhodnutí zastupitelstva zvrátit. V roce 2009, když už bylo jasné, že jednání se zástupci obce nebude jednoduché, se Petiční výbor pře transponoval do občanského sdružení Šance pro Hudlice a usiloval o získání potřebného počtu mandátů v komunálních volbách v roce 2010. Za přispění spřátelené*

⁸⁹ Dle rozhovoru se starostou Hudlic Pavlem Hubeným ze dne 1. 12. 2014

*kandidátní listiny jsme získaly opravdu skvělý volební výsledek, avšak k potřebné většině v zastupitelstvu nám chyběl jediný mandát. Tento výsledek voleb nás poslal do opozice a to znamenalo další postupování při budování tlakové kanalizace v obci.*⁹⁰

S postupem času a blížícím se zahájením stavby tlakové kanalizace v obci, sílila pozice občanského sdružení Šance pro Hudlice, které od roku 2010 zastávalo opoziční pozici v obecním zastupitelstvu. Obec Hudlice se rozdělila na dva tábory, do prvního tábora patří sympatizanti starosty Pavla Hubeného, jeho strany KSČM a koaličních partnerů, kteří prosazují realizaci tlakové kanalizace v obci. Do druhého tábora patří lidé, kteří sympatizují s OS Šance pro Hudlice, jeho spřátelenou kandidátní listinou a odmítají výstavbu tlakové kanalizace. S blížícími se komunálními volbami vrcholila i předvolební kampaň zúčastněných stran a volby do zastupitelstva se staly jakýmsi neoficiálním místním referendem o výstavbě kanalizace. Průběh předvolební kampaně a další podrobnosti z komunálních voleb potvrzuje i Andrea Čápková v rozhovoru: *„S blížícími se volbami vrcholila i předvolební kampaň v obci. Naše sdružení a lidé s námi spojení na vlastní náklady tiskli různá prohlášení na papír a ve volném čase roznášeli do poštovních schránek po celé obci. Další činností bylo vytvoření velkých reklamních poutačů s krátkým textem, které byly umístěny na vratech našich sympatizantů u všech silničních vjezdů do naší obce. Bohužel, jako opoziční strana jsme neměli možnost využití obecních prostředků na uspořádávání různých výletů a kulturních akcí pro občany Hudlic, jako tomu bylo u jiných stran.*⁹¹ Z výsledků voleb je patrné, že OS Šance pro Hudlice oslovilo mnoho obyvatel obce, kteří svým anonymním hlasem vyslovili souhlas se zastavením realizace tlakové kanalizace a dalšími body z volebního programu sdružení. Rozložení mandátů po sečtení hlasů bylo následovné: 5 mandátů pro OS Šance pro Hudlice, 4 mandáty pro KSČM, 3 mandáty pro sdružení Porozumění občanům, 2 mandáty pro sdružení Společně za rozvoj Hudlic a 1 mandát pro sdružení Zodpovědně pro Hudlice. Tyto výsledky znamenají na základě předvolebních jednání velice těsnou většinu pro OS Šance pro Hudlice se spřáteleným sdružením Porozumění občanům, s celkovým počtem mandátů 8. Povolební jednání shrnula Andrea Čápková v rozhovoru následovně: *„Z počáteční euforie po sečtení hlasů někteří členové našeho sdružení rychle vystřízlivěli a to hlavně z jediného důvodu, tím bylo chování našich koaličních partnerů ze sdružení Porozumění občanům.*

⁹⁰ Dle rozhovoru s bývalou zastupitelkou Hudlic Andreou Čápkovou ze dne 29. 11. 2014

⁹¹ Dle rozhovoru s bývalou zastupitelkou Hudlic Andreou Čápkovou ze dne 29. 11. 2014

Očekávání vložena do výsledků voleb se nenaplnila a během povolebních schůzek už narůstalo jen znechucení a smutek. Naše koaliční kandidátka po uveřejnění výsledků voleb téměř okamžitě zapoměla na své poslání a přesvědčení, se kterým šla do voleb a začala vyjednávat s KSČM a jejími koaličními partnery. Na ustanovujícím zasedání zastupitelstva obce se staly veškeré dohady reálnými a naši původní koaliční partneři se stali partnery KSČM a ve složení 10:5 znovuzvolili do funkce starosty Pavla Hubeného a jako místostarostu znovuzvoleného Rudolfa Hrkala. Tento fakt jen umocnil negativní pocity všech členů našeho sdružení a celá naše kandidátní listina složila své mandáty, jak na zastupitele obce, tak i na jejich náhradníky, nově složené zastupitelstvo obce má tedy jen 10 členů. Tento postup byl zvolen z jediného důvodu a to z toho, že v případě menšího počtu zastupitelů než je 15, obec nemůže vytvořit radu obce, tedy veškerá rozhodnutí provádí zastupitelstvo obce a tato jednání jsou veřejná. Věříme, že tento krok bude přínosem pro mnoho obyvatel Hudlic, kteří by mohli procitnout a zjistit, že vše, co se v obci děje není jen krystalicky čisté a že třeba starosta nemusí být až takový dobrák, za kterého je považován. Zkušenosti z minulého volebního období, kdy veškerá rozhodnutí zastupitelstva byla přijímána jednohlasným souhlasem vytvořené většiny a naprosto autoritativním chování starosty Hubeného, kdy například ani nereagoval na dotazy opozice, nepřidaly na zájmu pokračovat dál v tomto marném opozičním snažení.⁹² K období po zveřejnění volebních výsledků a schůzi ustanovující nové zastupitelstvo obce se vyjádřil i nově zvolený zastupitel obce Libor Vydra: „Je faktem, že do konání voleb jsme jako sdružení Porozumění občanům na veřejnosti vystupovali proti vybudování tlakové kanalizace a tedy i proti starostovi Hubenému. Jednoznačně však jako sdružení odmítáme ten názor, že již od samého vzniku jsme plánovali „zradu“ našich koaličních partnerů. Odmítáme také ten názor, že jsme byli jakýmsi „Béčkem“ Šance pro Hudlice, protože naše sdružení vzniklo jen a pouze na základě vlastní iniciativy, avšak je pravdou že na popud členů Šance pro Hudlice. Po zveřejnění výsledků voleb se téměř ihned celé naše sdružení zapojilo do povolebních jednání, kdy jsme jednali jak s OS Šance pro Hudlice, tak i s KSČM a jejich koaličními partnery. Z těchto jednání si zvolení zastupitelé za naše sdružení odnesli mnoho nových informací, které následně rozhodli o tom, že podpoří zvolení staronového starosty Pavla Hubeného s místostarostou Rudolfem Hrkalem a

⁹² Dle rozhovoru s bývalou zastupitelkou Hudlic Andreou Čáповou ze dne 29. 11. 2014

nepřímo také podpořili pokračování realizace stavby tlakové kanalizace v Hudlicích.“⁹³ Starosta Pavel Hubený k období po zveřejnění výsledků voleb a před schůzí nového zastupitelstva v rozhovoru uvedl toto: „*Jednání po zveřejnění výsledků voleb probíhalo dle mých dosavadních zkušeností zcela normálně a nebyla ničím výjimečná, jednou změnou snad bylo jen to, že po několika letech KSČM nevyhrála volby a neměla největší zastoupení mandáty v zastupitelstvu obce, což vlastně po odstoupení kandidátů z Šance pro Hudlice také již neplatí. Se zástupci sdružení Porozumění občanům jsme se několikrát sešli a řešili jsme budoucnost obce. Samozřejmě, že hlavní roli zde hrála kanalizace. Po předložení všech možných dokumentů a zodpovězení veškerých dotazů se zastupitelé zvoleni za Porozumění občanům rozhodli, jak se rozhodli, a já si myslím, že je to správné rozhodnutí. Dává mi to důvod si myslet, že ze strany Šance pro Hudlice nedošlo k předložení potřebných dokumentů, které by přesvědčili jejich koaliční partnery o správnosti a oprávněnosti jejich konání.*“⁹⁴

Na základě výše uvedených výsledků komunálních voleb z roku 2014 a zveřejněných rozhovorů se může zdát, že zástupci Šance pro Hudlice dosáhli alespoň malého úspěchu v podobě nuceného schvalování důležitých rozhodnutí na veřejném zasedání zastupitelstva obce. Z rozhovorů také vyplývá, že v zastupitelstvu obce se momentálně nenachází žádný opoziční zastupitel.

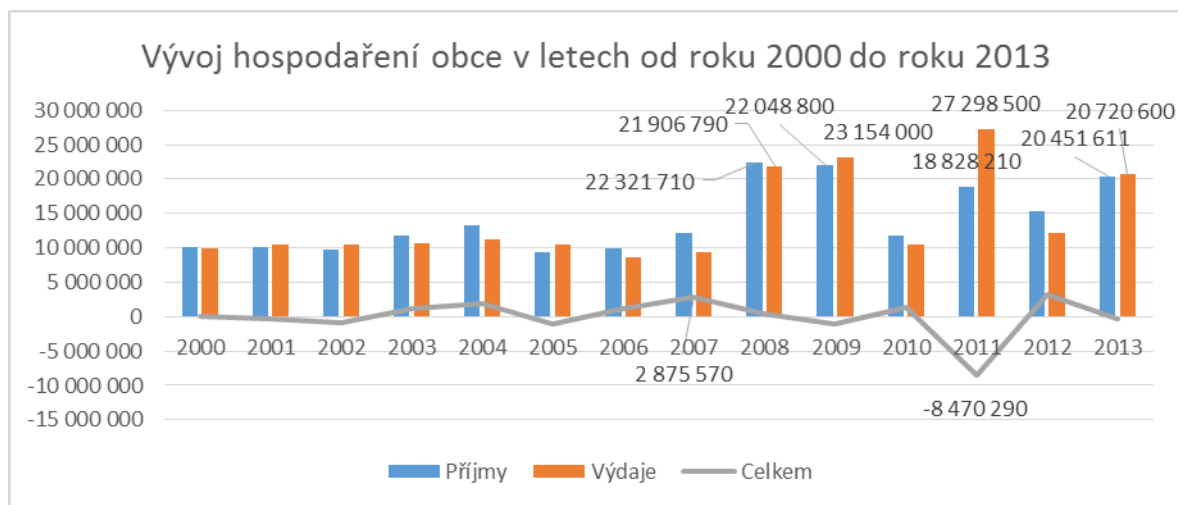
Aktuální stav k březnu 2015 je v obci dle očekávání. Realizace tlakové kanalizace je již od února v plném proudu a všechn veřejný zájem o dění v obci, který byl k vidění po vyhlášení výsledků komunálních voleb, se vrací do normálu. Většina občanů Hudlic zdá se být přesycena všemi možnými informacemi o typech kanalizací a o tom, kdo koho zradil, a tak zasedání obecního zastupitelstva byla přesunuta z přečpané sokolovny zpět do zrekonstruované zasedací místnosti v budově obecního úřadu, kam na zasedání stále alespoň dochází pár zástupců a sympatizantů s OS Šance pro Hudlice a neodbytně pokládají všetečné otázky na nové zastupitele obce.

⁹³ Dle rozhovoru se zastupitelem Hudlic Liborem Vydrou ze dne 30. 11. 2014

⁹⁴ Dle rozhovoru se starostou Hudlic Pavlem Hubeným ze dne 1. 12. 2014

4.6 Hospodaření obce a významné investice

Graf 13: Vývoj hospodaření obce od roku 2000 do roku 2013

Zdroj: Vlastní zpracování, data dostupná na www.rozpocetobce.cz

Z grafu č. 13 vývoje rozpočtu obce od roku 2000 do roku 2013 je patrné, že obec se snaží hospodařit se svěřenými zdroji zodpovědně a v nejlepším možném případě dosahovat rozpočtového přebytku. Z grafu je také patrné, že za dobu od roku 2000 do roku 2013 hospodařila obec celkem v šesti případech s rozpočtovým schodkem a tedy v osmi případech s rozpočtem přebytkovým. Po přepočtení příjmů a výdajů obecního rozpočtu můžeme konstatovat, že obec je za zkoumané období celkově 274.181,- Kč v rozpočtovém přebytku.

Obecní rozpočet má až na výjimky konstantní výši, kdy se hospodaření obce pohybuje okolo 10 mil. Kč. V letech 2008, 2009, 2011 a 2013 došlo k 100 % nárůstu obecního rozpočtu a to zejména z důvodu realizace různých investičních akcí.

O jaké investiční akce se jednalo, prozrazuje v rozhovoru starosta obce Pavel Hubený: „K nárůstu obecního rozpočtu došlo vždy z důvodu nějaké připravované investiční akce. V letech 2008 a 2009 proběhla v obci rekonstrukce MŠ, která už byla vyloženě potřeba. Od roku výstavby na budově neproběhla defacto žádná rekonstrukce, a tak se v roce 2008 rovnou zahájila generální oprava budovy MŠ. Další investiční akcí byla rekonstrukce obecního úřadu, kde proběhlo nové zateplení budovy, zvýšení budovy o jedno nové patro, výměna střešní krytiny a celková vnitřní rekonstrukce. Další investiční akcí byla v obci

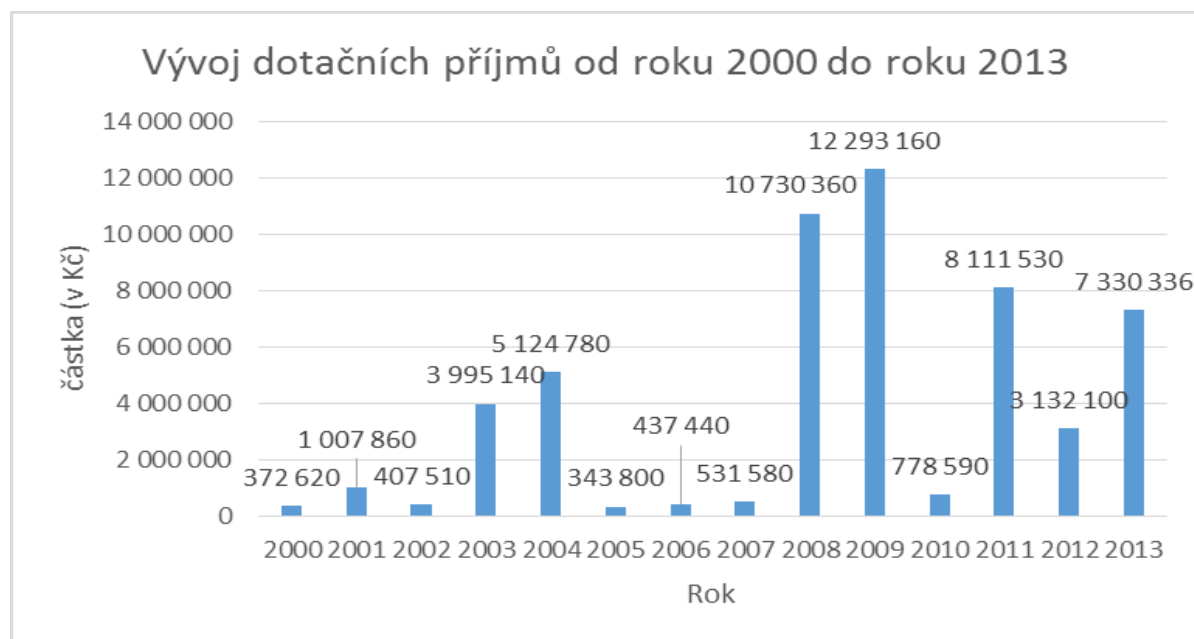
revitalizace návsi, která proběhla v roce 2013. Tato revitalizace byla potřeba hlavně z důvodu toho, že při větších deštích odpadní kanalizace nevládala plnit svoji funkci a všechna voda se hrnula po ulicích. Při této příležitosti byl opraven a prodloužen chodník, který vede téměř přes půlku obce a který již byl také ve špatném technickém stavu.⁹⁵ K realizovaným investicím se v rozhovoru vyjádřila i Andrea Čáková: „S potřebou rekonstrukce budovy MŠ nelze jinak než souhlasit. Sdružení Šance pro Hudlice, ale vidí problém v tom, proč v akci, za cca. 36 mil. Kč nedošlo k navýšení kapacity MŠ, a proč nebylo například vyměněno staré akumulární topení za nové, modernější a hlavně hospodárnější. Při vznesení dotazů a námitek na zasedání zastupitelstva obce nám bylo odpovězeno panem starostou, že navýšení kapacity není potřeba. Je tedy úsměvné, že dnes v roce 2014 je již obcí vypsáno nové výběrové řízení na další rekonstrukci budovy MŠ, která je tentokrát odůvodněna navýšením kapacity školky. O nutnosti rekonstrukce budovy obecního úřadu se vedou různé diskuze, ale musím uznat, že nový vzhled budovy je konečně reprezentativní a zvýšením budovy o jedno patro došlo i k rozšíření volnočasových aktivit v obci, kdy v nově vzniklých prostorách je prostor pro setkávání občanů a začal zde fungovat i nový spolek REZEDA. Poslední investicí, která proběhla v obci je revitalizace návsi. Jako všechny investiční akce i tato přinesla nesporný přínos pro obec a to hned v několika směrech. Byla rekonstruována síť odpadní kanalizace, a tak se již při větších deštích nestává, že by se dešťová voda valila po ulicích, z důvodu této rekonstrukce byl opraven a prodloužen stávající chodník v Jungmannově ulici, který tak zvýšil i bezpečnost v obci. S těmito opravami souvisí i úprava sítě veřejného osvětlení, která byla modernizována. Ačkoliv nechceme jako sdružení napadat oprávněnost všech investičních akcí, tak i u akce revitalizace návsi panuje několik otazníků. Blíží se konec roku 2014, a jakmile to bude v roce 2015 možné, bude i přes veškeré protesty zahájena výstavba tlakové kanalizace v obci. To znamená, že celá akce revitalizace návsi v obci proběhla zbytečně, protože nyní bude celá návěs a zbytek obce znovu rozkopán. Ještě ve starém volebním období byl na starostu obce vznesen požadavek o vysvětlení, avšak odpovědi jsme se stejně jako v mnohých jiných případech nedočkali. Obec je velice úspěšná v získávání dotací, to se panu starostovi nedá upřít. Ovšem je, až zarážející v jakých výších částky do obce plynou a jak jsou využívány. Také je velice důležité vyhodnotit, jaký vliv mají další funkce pana starosty na tyto příjmy, kdy pan starosta zvládá vykonávat funkci neuvolněného

⁹⁵ Dle rozhovoru se starostou Hudlic Pavlem Hubeným ze dne 1. 12. 2014

starosty obce, uvolněného radního za Středočeský kraj a k tomu všemu ještě zvládá být místopředsedou ROP Střední Čechy.,⁹⁶

Z rozhovorů vyplývá, že obec v minulých letech realizovala několik finančně velice náročných akcí, které pomohly zvýšit úroveň obce.

Graf 14: Vývoj dotačních příjmů v obci Hudlice od roku 2000 do roku 2013

Zdroj: Vlastní zpracování, data dostupná na www.rozpocetobce.cz

Z grafu vývoje dotačních příjmů lze vypožorovat, že obec je poměrně aktivní a úspěšná v žádání o dotace. Obec se nezaměřuje jen na dotace z fondů EU, ale žádá také o dotace z veřejných rozpočtů ČR. Celkový součet dotačních příjmů za sledované období od roku 2000 do roku 2013 činí 54 596 806 Kč. Touto částkou Hudlice zdaleka nekončí. O budoucích investičních akcích, které Hudlice ještě čekají, uvedl starosta obce v rozhovoru toto: *“Začátkem roku 2015, ihned jak to jen počasí dovolí, se chystá obec po několikaletém odkládání zahájit výstavbu tlakové kanalizace, která zvýší úroveň života v obci. Od tohoto projektu si na obci hodně slibujeme a věříme, že dokážeme oprávněnost tohoto typu odkanalizování obce. Další z akcí, která se už vlastně také rozjela je akce “Zvyšování atraktivity Hudlicka jako destinace cestovního ruchu” do této akce spadá také již řadu let odkládaná výstavba rozhledny na Krušné Hoře, vybudování naučné stezky okolo celé*

⁹⁶ Dle rozhovoru s bývalou zastupitelkou Hudlic Andreou Čáповou ze dne 29. 11. 2014

Krušné hory, zpřístupnění vrcholků hudlické skály pomocí vybudování schodiště a úprava okolí rodného domku Josefa Jungmanna. Od této akce si slibujeme přilákání velkého množství zájemců se zaměřením, jak na památky, tak i na přírodu CHKO Křivoklátsko. Mezi další velké akce patří bezesporu rekonstrukce obou budov zdejší základní školy a navýšení kapacity mateřské školky, která bude navýšena o nových 20 dětí.⁹⁷

⁹⁷ Dle rozhovoru se starostou Hudlic Pavlem Hubeným ze dne 1. 12. 2014

5 Závěr

Diplomová práce se zabývala samosprávou a veřejným životem v obci Hudlice po roce 1989. Závěrečná práce byla rozdělena do dvou částí.

V teoretické části práce byly pomocí odborné literatury a legislativních zdrojů popsány pojmy jako obec, orgány obce, volby, nebo třeba obecní rozpočet. Byli popsáni lokální političtí aktéři a zpracována teorie o lokální úrovni politiky, jako základ pro praktickou část diplomové práce.

V praktické části práce byly nejprve charakterizovány nejdůležitější demografické a socioekonomické ukazatele, a také občanská vybavenost v obci. Tyto ukazatele napomáhají k získání přehledu o fungování obce a její atraktivnosti. Na základě získaných poznatků lze konstatovat, že obec je velice dobře rozvinuta a nabízí svým obyvatelům velké množství služeb, které plně odpovídají velikosti a umístění obce. Obec poskytuje mnoho volnočasových aktivit, dostatečnou dopravní obsluhu, zdravotnické služby, a také například kulturní vyžití. Počet nových obyvatel stoupá, avšak lze předpokládat, že po odkanalizování obce dojde ještě k většímu nárůstu tohoto trendu. Nezaměstnanost v obci, respektive v okrese Beroun je na úrovni Středočeského kraje a tedy pod celorepublikovou úroveň. Těmto výsledkům napomáhá nemalou měrou i dobrá dostupnost Prahy z Hudlic.

Politické aktéry můžeme v Hudlicích rozdělit na dvě půlky. Jedni aktéři jsou členy politických stran a druhí jsou nezávislí kandidáti. Jedinou aktivní politickou stranou je v Hudlicích strana KSČM, která má v Hudlicích dominantní postavení a největší voličskou základnu. Druhou a zároveň poslední politickou stranou, která se kdy zúčastnila komunálních voleb od roku 1989, je strana ODS. Tato strana kandidovala v komunálních volbách jen dvakrát a bez sebemenšího úspěchu opět upadla v zapomnění. Oproti neúspěchu ODS stojí volební úspěchy nejrůznějších sdružení nezávislých kandidátů, která byla vždy v Hudlicích utvářena a sbírala velké počty mandátů. Tyto volební úspěchy jen potvrzují výroky nejrůznějších politologů, že na komunální úrovni hrají nezávislí kandidáti důležitou roli. Důležitou roli nezávislých kandidátů potvrzuje i fakt, že v každých komunálních volbách přibývá právě těchto sdružení.

V Hudlicích působí i několik zájmových sdružení a sportovních spolků. Tyto sdružení vytvářejí občanům vhodné podmínky pro žití a zlepšují celkově kvalitu života v obci pomocí uspořádávání nejrůznějších kulturních akcí, výletů a sportovních klání. Na základě

provedených rozhovorů lze říci, že zapojení těchto sdružení do chodu obce probíhá pomocí vytvoření vlastního sdružení nezávislých kandidátů, které posléze kandiduje v komunálních volbách (SNK Za rozvoj kultury a sportu, OS Šance pro Hudlice). Tento postup je nejefektivnějším způsobem jak dosáhnout vlastních záměrů a podílet se na rozhodování o rozvoji obce. Sdružení, která se nerozhodnou kandidovat mají těžší úkol při prosazování vlastních zájmů.

V práci byla potvrzena konfliktní teorie aplikovaná na malé obce, která tvrdí, že více než ideologické rozpory, jsou důvodem vzniku konfliktů osobní problémy či rozdílné vize na rozvoj v dané obci. V Hudlicích po konečném rozhodnutí o výstavbě tlakové kanalizace a nemožnosti dalšího odvolání upadá zájem širší veřejnosti o další dění v obci. Zatímco na ustanovujícím zasedání nově zvoleného zastupitelstva bylo přítomno přes 300 obyvatel Hudlic, kteří byli zvědaví na volbu nového starosty, na posledním zasedání zastupitelstva 19. února 2015 bylo přítomno pouhých 20 návštěvníků.

Politické stranictví je hlavní pomůckou participace občanů na politickém a veřejném životě v obci. U takovýchto sdružení dochází k seskupování podobně smýšlejících občanů, kteří mezi sebou sdílí názory, postoje a cíle. Skrze zastupitelský mandát lze nejefektivněji rozhodovat a ovlivňovat dění v obci.

V diplomové práci byly také shrnuty výsledky komunálních voleb do obecního zastupitelstva od roku 1994 do roku 2014. Vysoká volební účast, která patří mezi jednu z nejvyšších v celém okrese Beroun, jen potvrzuje tvrzení o tom, že obyvatelům Hudlic záleží na jejich nejbližším okolí a není jim lhostejná budoucnost. Výsledky komunálních voleb převážně ovlivňují osobní vztahy mezi obyvateli obce. Z použitých rozhovorů je také patrné, že obec je momentálně rozdělena na dva tábory, které byly přirozeně rozděleny postojem k výstavbě tlakové kanalizace.

Hudlice v posledních několika letech realizují mnoho projektů, které se daří z větší částí úspěšně spolufinancovat z poskytnutých dotačních příjmů. Cílem obce do budoucna je udržet si schopnost získávání dotačních příjmů a nadále pokračovat ve zvyšování kvality života místních obyvatel.

V ČR je 6248 obcí, z toho téměř 90 % s méně než 2000 obyvateli. Z důvodu toho, že v každé obci se komunální politika dělá jinak a v každé obci ji ovlivňují jiné faktory, nelze celkově charakterizovat, jaká v České republice lokální politika je.

6 Seznam použitých zdrojů

Knižní publikace

BALÍK, Stanislav. Česká komunální politika v obcích s rozšířenou působností: koalice, voličské vzorce a politické strany na místní úrovni v letech 1994-2006. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2008. 387 s. Politologická řada; sv. č. 27. ISBN 978-80-7325-144-4.

BALÍK, Stanislav. Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky. Vyd. 1. Praha: Grada, 2009. 250 s. Politologie. ISBN 978-80-247-2908-4.

BINEK, Jan et al. Obce a regiony pro podnikatele; Podnikatelé pro obce a regiony. Vyd. 1. Brno: GaREP, 2011. 64, 58 s. ISBN 978-80-905139-0-7.

CABADA, Ladislav a kol. Úvod do studia politické vědy. 2., rozš. a dopl. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2004. 494 s. Politologie. ISBN 80-86432-63-7.

CABADA, Ladislav a kol. Koalice a koaliční vztahy České republiky v evropském kontextu. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006. 223 s. ISBN 80-7380-004-7.

ČERNOHORSKÝ, Jan a TEPLÝ, Petr. Základy financí. 1. vyd. Praha: Grada, 2011. 304 s. ISBN 978-80-247-3669-3

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Malý lexikon obcí ČR = Small lexicon of CR municipalities. [CD-ROM]. Praha: Český statistický úřad, [2003?]- . Souborné informace. Informace o regionech, městech a obcích. Dostupné také z: <http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/p/1302-07#archiv>.

ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav a ČOPÍK, Jan. Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]. Vyd. 1. Praha: Grada, 2010. 224 s. Politologie. ISBN 978-80-247-3061-5.

Klíma, Michal. Volby a politické strany v moderních demokraciích. Vyd. 1. Praha: Radix, 1998. 273 s. ISBN 80-86031-13-6.

KOUDELKA, Zdeněk. Samospráva. Praha: Linde, 2007. 399 s. ISBN 978-80-7201-665-5.

MÁČE, Miroslav. Účetnictví pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace a organizační složky státu: aplikace v příkladech. 1. vyd. Praha: Grada, 2012. 632 s. Účetnictví a daně. ISBN 978-80-247-3637-2.

PEKOVÁ, Jitka. Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. 587 s. ISBN 978-80-7357-614-1.

PELCL, Petr et al. Metodika dobré praxe místních akčních skupin v České republice: zpráva z výzkumného projektu 2007-2008. Plzeň: Centrum pro komunitní práci, CpKP západní Čechy, 2008. 63 s. Venkov. ISBN 978-80-86902-74-6.

PIKOLA, Pavel, BORSKÁ, Jana a KORCOVÁ, Renata. Správní právo prakticky. Vyd. 1. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2014. 111 s. ISBN 978-80-213-2503-6.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana a SEDLÁČKOVÁ, Olga. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2009. 304 s. Finance. Finanční řízení. ISBN 978-80-247-2789-9.

PUTNAM, Robert D. Bowling alone: the collapse and revival of American community. New York: Simon & Schuster, ©2000. 541 s. ISBN 0-7432-0304-6.

ŘÍCHOVÁ, Blanka. Úvod do současné politologie: [srovnávací analýza demokratických politických systémů]. Vyd. 2. Praha: Portál, 2007. 207 s. ISBN 978-80-7367-348-2.

SVEJKOVSKÝ, Jaroslav a kol. Právnícké osoby v novém občanském zákoníku: komentář: [§ 118-418]. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2013. xvii, 522 s. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-445-2.

ŽALOUDEK, Karel a HULICIUS, Eduard, ed. Encyklopedie politiky. 3., přeprac. a aktualiz. vyd. Praha: Libri, 2004. 575 s. ISBN 80-7277-209-0.

Legislativní zdroje

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách

Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstva obce

Elektronické zdroje

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Krajská správa ČSÚ pro Středočeský kraj [online]. 2014 [cit. 2015-03-24]. Dostupné z: http://www.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/2102_so_orp_beroun

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: Volby.cz [online]. 2015 [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: <http://volby.cz/>

KLUB ZASTUPITELŮ KSČM STŘEDOČESKÉHO KRAJE [online]. 2003 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://stredocech.kscm.cz/index.asp?thema=2897&category=>

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. Informační portál MONITOR [online]. 2013 [cit. 2015-03-24]. Dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/2014/obce/detail/00233285>

OBEC HUDLICE. Obecní stránky Hudlice [online]. 2008 [cit. 2015-03-11]. Dostupné z: <http://www.obec-hudlice.cz/historie-obce/>

OBEC HUDLICE. Obecní stránky Hudlice: Významní rodáci [online]. 2008 [cit. 2015-03-11]. Dostupné z: <http://www.obec-hudlice.cz/vyznamni-rodaci-nasi-obce/josef-jungmann/>

OFICIÁLNÍ STRÁNKY MĚSTA BEROUN [online]. 2015 [cit. 2015-03-13]. Dostupné z: <http://www.mesto-beroun.cz/turista/historie-a-soucasnost/historie/>

REGIONÁLNÍ INFORMAČNÍ SYSTÉM [online]. 2012 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=531227>

ROZPOČET OBCE. Rozklikávací rozpočet obce [online]. 2015 [cit. 2015-03-24]. Dostupné z: <http://www.rozpocetobce.cz/seznam-obci/531227-hudlice>

VZDĚLANÝ ZASTUPITEL. Svaz obcí a měst [online]. 2015 [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: <http://vzdelanyzastupitel.cz/>

Seznam rozhovorů

Rozhovor č. 1 ze dne 1. 12. 2014: starosta obce Hudlice Pavel Hubený

Rozhovor č. 2 ze dne 29. 11. 2014: bývalá zastupitelska obce Andrea Čápková

Rozhovor č. 3 ze dne 30. 11. 2014: zastupitel obce Libor Vydra

7 Přílohy

Příloha č. 1: Otázky pro rozhovory se zastupiteli obce Hudlice

1. Proč jste se rozhodl/a kandidovat do zastupitelstva obce Hudlice? Jaká byla Vaše očekávání a naplnila se?
2. Co se Vám ve vaší obci líbí a proč? Co se Vám naopak nelíbí a proč?
3. Víte, co nejvíc vadí obyvatelům obce?
4. Jaká jsou v obci zájmová sdružení a jak se zapojují do chodu obce?
5. Byl problém dát dohromady 15 lidí na kandidátní listinu? Jak jste tvořili pořadí na kandidátní listině?
6. Měla Vaše organizace ve volbách v roce 2014 pouze jednu kandidátku, nebo více? Proč?
7. Jak ve Vaší obci probíhá předvolební kampaň? Oslovujete nějakým způsobem voliče před volbami? Jaká byla podle vás hlavní témata voleb 2014?
8. Vytváří Vaše organizace s jinými politickými subjekty koalice? Jak případně probíhali povolební koaliční rozhovory?
9. Sjednává Vaše organizace s ostatními subjekty dohody již před ustavujícím zasedáním?
10. Existovala nějaká koaliční dohoda pro volbu starosty a vedení obce?
11. Jakým způsobem jedná zastupitelstvo? Objevili se v uplynulém volebním období nějaké polemiky? (např. ohledně investic)
12. Jaké má obec zkušenosti s čerpáním dotací?
13. Jak se přijímají rozhodnutí? (např. o rozpočtu a významných investicích)
14. Jsou v Zastupitelstvu nějaké neshody o jeho rozložení?
15. Jaké nejvýznamnější investice jste za uplynulé volební období v obci zrealizovali?
16. Jaké významné investice se obec v následujících letech chystá realizovat?
17. Jak by podle vás měla obec vypadat za 10 let?
18. Jaké máte plány pro nadcházející volební období? Vyjmenujte 4 nejdůležitější úkoly, které se musí realizovat ve Vaší obci.
19. Jak vnímáte místní podnikatele, jsou pro podnikatele v obci vytvářeny speciální podmínky pro fungování, nebo jsou jakkoliv zvýhodňováni?

VOLBY DO ZASTUPITELSTVA OBCE HUDLICE

Volby budou probíhat v pátek 10. října 2014 od 14:00 hod. do 22:00 hod.
a v sobotu 11. října 2014 od 08:00 hod. do 14:00 hod..
Volební místnost je na obecním úřadě.

Hlasovací lístky budou distribuovány voličům nejpozději 3 dny předem dnem voleb (7.října 2014).
Součástí volebních lístků budou i informace o způsobu hlasování.

Zastupitelstvo obce Hudlice bude mít celkem 15 členů.

Zaregistrováno bylo celkem 5 volebních stran:

1. **Společně za rozvoj Hudlic** (Nezávislí kandidáti)
2. **Porozumění občanům** (Nezávislí kandidáti)
3. **Zodpovědně pro Hudlice** (Nezávislí kandidáti)
4. **KSČM**
5. **Šance pro Hudlice** (Nezávislí kandidáti)

Na kandidátních listinách je celkem uvedeno 75 občanů Hudlic, kteří kandidují do zastupitelstva naší obce.
Jmenovité seznamy jednotlivých kandidátek jsou umístěny na informační tabuli OÚ a na internetové stránce OÚ Hudlice.

*Účast a výsledky komunálních voleb mohou zásadně ovlivnit další činnost OÚ a rozvoj naší obce.
Vhozením volebního lístku do hlasovací urny vyjádříte svůj vztah k naší obci.
Startovní podmínky mají všechny strany stejné, záleží na každém Vašem hlasu.*

Krátce a srozumitelně ke způsobu hlasování a úpravám hlasovacích lístků:

Volí se 15 zastupitelů. Na každé kandidátce je 15 členů.

Máte celkem tři možnosti způsobu úpravy volebního lístku:

1. Označíte křížkem pouze jednu volební stranu. Tím je dán hlas kandidátům této volební strany v pořadí dle hlasovacího lístku. Můžete označit pouze jednu celou volební stranu.
2. Můžete označit křížkem celkem 15 kandidátů ze všech 5 kandidátních listin. Výběr nesmí přesáhnout 15 kandidátů.
3. Můžete oba způsoby zkombinovat. Označit jednu volební stranu a vybrat si z dalších kandidátek zakřížkováním další kandidáty.

Příklad:

Má být zvoleno 15 členů zastupitelstva. Je označena jedna volební strana a kromě toho zakřížkováním dalších 5 kandidátů z ostatních kandidátek. Označená volební strana tedy získá pouze 10 volebních hlasů a to pro kandidáty na prvních 10 místech. Volič dal hlas 10 členům volební strany a vybral si dalších 5 kandidátů z ostatních kandidátek.

V případě překročení počtu volených stran, nebo celkového počtu kandidátů, je hlasovací lístek neplatný.

Příloha č. 3: Záznam z ustavujícího zasedání zastupitelstva obce Hudlice – volba starosty

Předsedající dal hlasovat o protinávrhu paní Petry Chaloupkové:

Návrh usnesení

Zastupitelstvo obce Hudlice volí starostou pana Pavla Hubeného.

Výsledek hlasování: Pro 9

Proti 6

Zdrželi se 0

Cipro Miroslav

Čápková Andrea

Hrkal Rudolf

Červenka Jan

Hubený Pavel

Mlynáriková Nicol, Mgr.

Chaloupková Petra

Obšáková Marie

Markvart Pavel

Straková Jana

Sklenář Zdeněk

Treglerová Lenka, Mgr.

Tejnorová Jiřina

Vostárek Oldřich

Vydra Libor

Usnesení č. 6-1/2014/ ZO ze dne 10.11.2014 bylo schváleno.

Po ukončení hlasování se paní Andrea Čápková dožadovala vyjádřit se k bodu programu 3c. Starosta obce pan Pavel Hubený odpověděl, že k bodu programu lze vystupovat po jeho zahájení před ukončením hlasování /dle „Jednacího řádu“/.

d) volba místostarosty

Předsedající vyzval členy zastupitelstva k podání návrhů na funkci místostarosty. Člen zastupitelstva pan Zdeněk Sklenář navrhl zvolit do funkce místostarosty pana Rudolfa Hrkala.

Paní Andrea Čápková přednesla za stranu Šance pro Hudlice „Odstoupení členů Zastupitelstva obce Hudlice nezávislých kandidátů strany Šance pro Hudlice“ (příloha 4).

Paní Mgr. Lenka Treglerová doplnila prohlášení kandidátů strany Šance pro Hudlice (příloha 5).

Paní Jana Straková se také vzdala svého mandátu.

Před hlasováním dal starosta možnost vyjádřit se přítomným.

Zastupitelé paní Andrea Čápková, pan Jan Červenka, slečna Nicol Mlynáriková, paní Marie Obšáková a paní Mgr. Lenka Treglerová předali starostovi obce panu Pavlu Hubenému „Odstoupení členů zastupitelstva obce Hudlice nezávislých kandidátů strany Šance pro Hudlice“, paní Jana Straková předala rezignaci člena zastupitelstva obce a v 17.30 hodin výše jmenovaní odešli.

Ověřovatelé: dne 15.11.2014

..... dne 15.11.2014